

Program rozvoje Svazku obcí Máchův kraj

na období 2022–2027

SCHVALOVACÍ DOLOŽKA

Program rozvoje Svazku obcí Máchův kraj schválily členské obce Svazku obcí Máchův kraj v souladu s § 84, odst. 2, písm. a), zákona č. 128/2000 Sb., v platném znění

Datum schválení: 14.06.2022

Číslo usnesení: 7/2022

Text usnesení: Členové Svazku obcí Máchův kraj schválili Program rozvoje Svazku obcí Máchův kraj na období 2022 až 2027 v předloženém znění.

Obsah

Zkratky a vysvětlivky.....	4
ÚVOD	5
A. Analytická část.....	6
A. 1 Charakteristika území	6
1. Území.....	6
2. Obyvatelstvo	26
3. Hospodářství.....	33
4. Infrastruktura	40
5. Vybavenost	47
6. Cestovní ruch	55
7. Životní prostředí	71
8. Řízení obcí, informovanost, spolupráce	74
A. 2 Východiska pro návrhovou část	85
B. Návrhová část.....	88
1. Strategická vize.....	88
2. Programové cíle	88
3. Opatření a rozvojové aktivity	89
4. Rekapitulace návrhové části	91
Zdroje	95
Seznam Tabulek.....	97
Seznam Obrázků	99
Seznam Grafů.....	100

Zkratky a vysvětlivky

a.s. Akciová společnost

ČOV Čistička odpadních vod

ČR Česká republika

ČSÚ Český statistický úřad

EU Evropská unie

HDP Hrubý domácí produkt

IROP Integrovaný regionální operační program

MPSV Ministerstvo práce a sociálních věcí

MŠ Mateřská škola

ZŠ Základní škola

NUTS LaNomenclature des Unites Territoriales Statistique

OÚ Obecní úřad

SDH Sbor dobrovolných hasičů

SLDB Sčítání lidí domů a bytů

s. r. o. Společnost s ručením omezeným

SWOT Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats – silné stránky, slabé stránky, příležitosti, hrozby

SZIF Státní zemědělský intervenční fond

TJ Tělovýchovná jednota

ZUŠ Základní umělecká škola

VPP Veřejně prospěšné práce

FO Fyzická osoba

PO Právnická osoba

IZS Integrovaný záchranný systém

CHKO Chráněná krajinná oblast

ÚVOD

Program rozvoje Svazku obcí Máchův kraj můžeme definovat jako strategický koncepční materiál, jehož cílem je vymezit hlavní oblasti v rámci rozvoje obcí v předem vymezeném časovém horizontu. Program vychází z ekonomického, sociálního, demografického a společenského stavu obcí. Má vymezit cesty, které povedou k vyšší prosperitě obcí a uspokojí potřeby místních obyvatel.

Program rozvoje Svazku obcí Máchův kraj je rozčleněn na dvě části – analytickou a návrhovou. Analytická část charakterizuje situaci v obcích na základě statistických dat a v závěru navrhuje východiska pro návrhovou část. Návrhová část navazuje na analytickou část tím, že pro zjištěná východiska, která vyplývají z analytické části, navrhuje nejvhodnější řešení.

Program rozvoje Svazku obcí Máchův kraj vychází ze současné situace jednotlivých obcí svazku, zpracován byl zejména s přihlédnutím k místním programům obnovy a návrhům hospodaření jednotlivých obcí.

Cílem dokumentu je:

- zmapovat současnou situaci v jednotlivých obcích a svazku obcí jako celku
- vytyčit priority svazku obcí a záměry, vhodné k realizaci
- najít způsob k naplnění stanovených cílů

A. ANALYTICKÁ ČÁST

A. 1 Charakteristika území

1. Území

Svazek obcí Máchův kraj byl založen dne 15. 12. 2003. Členy svazku jsou následující obce a města Bělá pod Bezdězem, Bezděz, Blatce, Doksy, Dubá, Chlum, Jestřebí, Kravaře, Luka, Mšeno, Okna, Plužná, Skalka u Doks, Tachov, Tuhaň, Vrchovany, Zahradky, Zákupy, Ždírec. Celkem sdružuje 19 obcí. Sídlo svazku je v Doksech. Předsedou Svazku obcí Máchův kraj je starosta obce Jestřebí.

Svůj název převzal svazek z krajiny hradů, rybníků, pískovcových skal a kuželových kopců, která okouzila básníka a spisovatele Karla Hynka Máchu.

1.1 Historické souvislosti

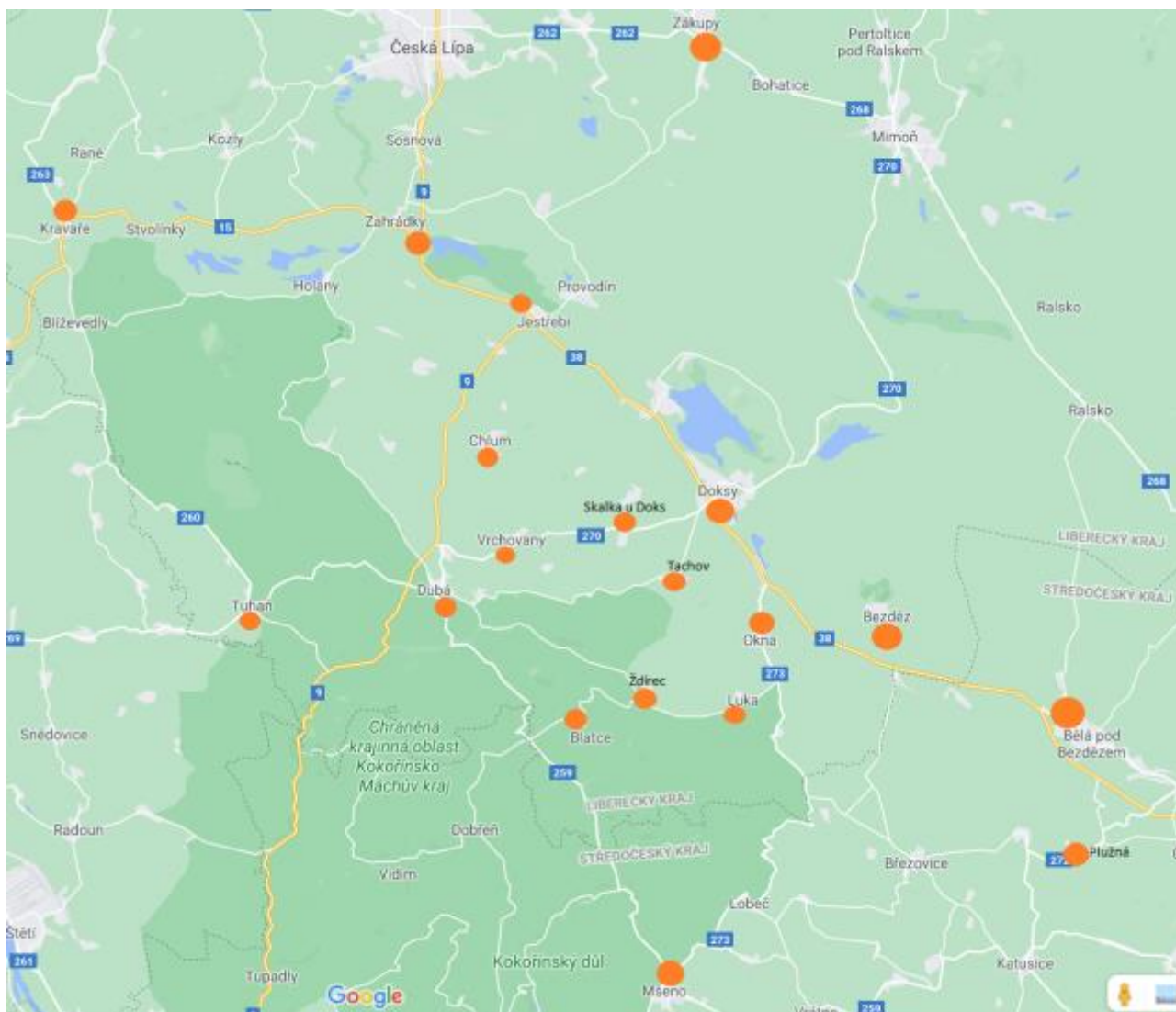
Máchův kraj je jihozápadní oblast Libereckého kraje s přesahem do Středočeského kraje, zejména okolí Doks a Máchova jezera, včetně Kokořínska. České vlastenecké odkazy na vztah kraje ke Karlu Hynku Máchovi se objevovaly již od závěru 19. století, u Otty v roce 1892 ve vztahu ke Kokořínu, Josef Cinibulk připomínal již před první světovou válkou Máchu ve svém průvodci *Kokořínským údolím*. Za prvního, kdo zavedl označení *Máchův kraj*, je označován František Patočka, jehož průvodce s názvem „*Máchův kraj – Dubské skály*“ vyšel v pražském nakladatelství STN (Sportovní a turistické nakladatelství) v edici *Sbírka oblastních turistických průvodců* v roce 1956; v roce 1961 pak vyšel jako 14. svazek edice *Turistický průvodce ČSSR* v témž nakladatelství pod názvem *Máchův kraj* již bez podtitulu odkazujícího na původní název oblasti. V průvodci z roku 1961 Patočka Máchův kraj vymezil jako území o rozloze 1813 km², které na východě sahá k Českému Dubu, pak je ohraničeno tokem Jizery přes Mnichovo Hradiště, Bakov nad Jizerou, Mladou Boleslav až ke Krnsku, na jihu je ohraničeno Kokořínskem, které k němu patří, na jihozápadě říčkou Liběchovkou od Liběchova do Zakšína, na západě Úštěkem a Verneřicemi, na severu údolím řeky Ploučnice až k Osečné. Název se vžil, v 70. letech jej převzal i Josef Staněk pro své průvodce vydávané nakladatelstvím Olympia. Vymezení kraje se v jednotlivých průvodcích a na jednotlivých mapách zužovalo i rozšiřovalo, především jihovýchodním směrem k Jizeře. Původní název oblasti, Dubské Švýcarsko, zmizel z map a průvodců zřejmě proto, že připomínal její německou minulost, stejně vymizely i názvy Dubské skály a Polomené hory.

1.2 Území svazku

Od 1. září 2014 je část Máchova kraje (rozloha 136 km) součástí chráněné krajinné oblasti Kokořinsko - Máchův kraj. K CHKO patří evropsky významná lokalita Jestřebsko-Dokesko a ptačí oblast Dokeské pískovce a mokřady.

Svazek obcí zaujímá kompaktní plochu, což je základním předpokladem pro společné řešení infrastruktury, pro společnou ochranu práv a zájmů obcí, pro společný postup v územním plánování, rekreačním využití území a v investiční politice.

Obrázek 1: Mapa svazku obcí Máchův kraj

Zdroj: <https://www.google.com/maps/@50.5584951,14.5632918,11.48z>

1.3 Stručná informace o městech a obcích správního obvodu

Ve správním obvodu je celkem 19 obcí, z toho 5 má statut města a 14 má statut obce.

Tabulka 1: Obce svazku obcí Máchův kraj

Znak	Údaje o obci	Znak	Údaje o obci
	Název obce: Bělá pod Bezdězem Počet obyvatel: 4.754 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Bezděz Počet obyvatel: 353 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Blatce Počet obyvatel: 110 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Doksy Počet obyvatel: 5.178 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Dubá Počet obyvatel: 1.702 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Chlum Počet obyvatel: 250 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Jestřebí Počet obyvatel: 827 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Kravaře Počet obyvatel: 789 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Luka Počet obyvatel: 90 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Mšeno Počet obyvatel: 1.447 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Okna Počet obyvatel: 314 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Plužná Počet obyvatel: 256 Zapojení do tvorby strategie: ano

Znak	Údaje o obci	Znak	Údaje o obci
	Název obce: Skalka u Doks Počet obyvatel: 159 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Tachov Počet obyvatel: 216 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Tuhaň Počet obyvatel: 280 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Vrchovany Počet obyvatel: 105 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Zahradky Počet obyvatel: 710 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Zákupy Počet obyvatel: 2.845 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Ždírec Počet obyvatel: 123 Zapojení do tvorby strategie: ano		

Tabulka 2: Základní údaje o obcích Svazku obcí Máchův kraj

<i>Obec kód</i>	<i>Obec název</i>	<i>SO ORP název</i>	<i>Statut obce</i>	<i>Počet částí obce</i>	<i>Celková výměra (ha)</i>	<i>Počet obyvatel k 31. 12. 2020 celkem</i>
535443	Bělá pod Bezdězem	Mladá Boleslav	2	5	6 321	4754
561398	Bezděz	Česká Lípa	0	1	2 383	353
561401	Blatce	Česká Lípa	0	6	1 697	110
561495	Doksy	Česká Lípa	2	8	7 495	5 178
561533	Dubá	Česká Lípa	2	20	6 060	1 702
561614	Chlum	Česká Lípa	0	4	1 518	250
561665	Jestřebí	Česká Lípa	5	3	2 213	827
561720	Kravaře	Česká Lípa	4	6	1 575	789
514161	Luka	Česká Lípa	0	2	456	90
535052	Mšeno	Mělník	2	9	2 673	1 447
561886	Okna	Česká Lípa	0	1	567	314
565580	Plužná	Mladá Boleslav	0	1	554	256
513890	Skalka u Doks	Česká Lípa	0	1	504	159
553638	Tachov	Česká Lípa	0	1	458	216
546267	Tuhaň	Česká Lípa	0	6	2 471	280
562238	Vrchovany	Česká Lípa	0	1	469	105
562246	Zahrádky	Česká Lípa	0	3	1 007	710
562262	Zákupy	Česká Lípa	2	7	4 078	2 845
514195	Ždírec	Česká Lípa	0	3	544	123
Celkem SOMK					43 043	20 508
Liberecký kraj					316 341	443 690
Středočeský kraj					1 092 845	1 385 141
Česká republika					7 887 004	10 693 937

Zdroj: ČSÚ

MĚSTO BĚLÁ POD BEZDĚZEM

Bělá pod Bezdězem leží v malebné krajině západně od Mnichova Hradiště, severovýchodně od města Mladá Boleslav. Někdejší královské město bylo založeno roku 1304 v údolí potoka Bělá. Vzniklo poté, co se ukázalo nereálné kvůli nedostatku vody založit město na úpatí kopce Bezdězu přímo pod hradem. Svolení k založení dal roku 1304 král Václav II. Když bylo město v roce 1337 postaveno a opevněno, potvrdil městská práva zástavní držitel bezdězských statků Hynek Berka z Dubé a Lipé dodnes dochovanou listinou. Původní název byl Nový Bezděz, ale nakonec se ujalo jméno podle názvu původní osady a potoka Bělá. Bývalé velké tržiště, dnešní náměstí, dosvědčuje, že se město mělo stát významným hospodářským střediskem kraje.

Do roku 1398 byla Bělá královským městem, které bylo obeháno pevnými hradbami. Poté dal král Václav IV. město do zástavy a držení Bělé se dostalo do rukou pánů z Michalovic. V té době také skončil slibný rozvoj s vzkvétajícími řemesly a obchodem. Za husitských válek byla Bělá dvakrát tvrdě dobývána a střídavě náležela stoupencům krále Zikmunda a Pražanům (Sirotkům). Roku 1468 připadlo město pánům Tovačovským z Cimburka a poté pánům z Janovic. Později zde byli především Berkové z Dubé. Po Bílé hoře koupil roku 1622 zkonfiskované statky Albrecht z Valdštejna, který na město uvalil značné daně. Po jeho násilné smrti připadla Bělá Vlachovi Markraběti Caretto-Millesimo, od něhož ji roku 1678 koupil hrabě Arnošt z Valdštejna. V držení Valdštejnů zůstala až do roku 1848. Dnes je Bělá pod Bezdězem památkovou zónou, dochovaly se zde části městského opevnění a mnoho dalších historických staveb. I v blízkém okolí Bělé najdeme řadu historických památek a přírodních zajímavostí. Nedaleko stojí mohutný hrad Bezděz a o něco dále je Máchovo jezero, jehož okolí láká turisty i milovníky kol.

Bělský zámek byl postaven na místě původní tvrze v letech 1582–1615. Koncem 17. století byl barokně upraven. V 19. století byla na zámku proslulá vyšší lesnická škola, na které učil dr. Emanuel Purkyně, syn J. E. Purkyně. V roce 1941 byly na zámek přeneseny muzejní sbírky z nedalekého augustiánského kláštera. Dnes je na zámku stálá expozice historie Pobездěží.

Obrázek 2: Město Bělá pod Bezdězem

OBEC BEZDĚŽ

Obec Bezděz leží 6 km jihovýchodně od Doks, je situována na svazích kopce pod stejnojmenným hradem, ve výšce asi 400 m nad mořem. Dnešní ves Bezděz byla založena v roce 1264 jako královské město. Současně s výstavbou města pravděpodobně začala i výstavba královského hradu na kopci nad městečkem. Počátkem 14. století získal hrad i městečko Bezděz Hynek Berka z Dubé. Tehdy se z městečka stalo podhradí a soudně bylo podřízeno Bělé pod Bezdězem. Za vlády Karla IV. se Bezděz opět stal korunním zbožím a neměl být zastavován. Toto nařízení však porušil již Karlův syn Václav IV. Od té doby se na Bezdězu vystřídala řada zástavních držitelů.

Dnes je obec turisty navštěvována zejména díky poloze pod stejnojmenným hradem. I v nedalekém okolí obce je však řada turisticky zajímavých míst, z nichž nejznámější je Máchovo jezero.

Obrázek 3: Obec Bezděz

OBEC BLATCE

Rekreační ves Blatce se nachází v Konrádovském dole, asi 20 km od České Lípy směrem na Dubou. Obec je připomínána na počátku 15. století, kdy patřila k Housce. Původně se Blatce podle zdejší půdy nazývaly Bláto, později se začalo zdrobňovat na Blatce.

K obci Blatce patří i Blatečky, které mají společnou historii. V Blatečkách najdeme několik dobře zachovalých stavení, například domy čp. 12 a 13. Blatečky jsou také východištěm do sousedních údolí s horolezeckými pískovcovými terény - Pohádkový důl, Kraví rokle či Itálie. Západně nad silnicí skupina skal zvaná Sněhurka a sedm trpaslíků.

Obrázek 4: Obec Blatce

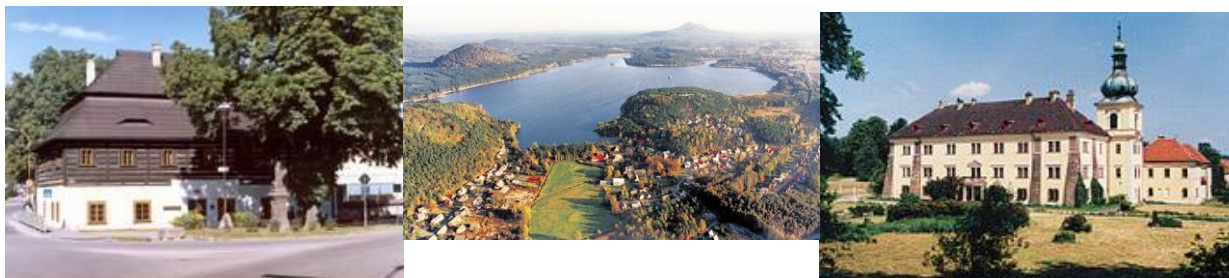
MĚSTO DOKSY

Významným činem pro budoucí rozvoj Doks bylo založení Velkého rybníka (dnešní Máchovo jezero) císařem Karlem IV. v roce 1367. V kronice pražského kanovníka Beneše Krabice z Veitmile čteme: *“Toho roku a v tom čase císař, meškaje v Norimberce, ustanovil generálním vikářem svaté říše římské pro Německo svého bratra Václava... a vrátiv se do Čech, zbudoval a vyzvedl rybník podivuhodné velikosti, jakési velké vodstvo, pod hradem Bezděz...”*

Kromě Velkého rybníka získaly Doksy od císaře tato významná městská privilegia: soudní pravomoc s pranýřem, týdenní trhy, právo vařit a prodávat pivo a právo mílové. S císařem Karlem IV. je spojen nedaleký skalní útvar zvaný Králův stolec. Zde prý císař po lovu v hlubokých bezděžských hvozdech odpočíval a zálibně hledíval na své vodní dílo.

Značného významu dosáhly Doksy ve druhé polovině 16. století, kdy se staly centrem tzv. dokského panství, které vzniklo rozdělením bezděžského panství v roce 1553. Jeho majitel, šikovný a prozíravý hospodář Jan z Vartemberka, nechal koncem 16. století vystavět právě v Doksech panský dvůr a zámek. (Dnešní podoba zámku však pochází až z 19. století). Janovi z Vartemberka se podařilo rozdělené panství zase spojit a v roce 1588 od císaře Rudolfa II. za 22 tisíc kop grošů odkoupit. Královské, byť od časů Václava IV. zastavované zboží, se stalo majetkem Jana z Vartemberka a Doksy se staly poddanským městečkem. Václav Berka z Dubé, majitel panství od roku 1595, jako jeden z čelných představitelů českého stavovského odboje v letech 1618-1620, musel po nešťastné bitvě na Bílé hoře uprchnout ze země. Jeho zkonfiskovaný majetek koupil za babku Albrecht z Valdštejna a včlenil jej do svého Frýdlantského vévodství. Po Albrechtově násilné smrti v únoru 1634 bylo ohromné Valdštejnovo panství rozděleno mezi jeho vrahy. Doksko připadlo irskému plukovníkovi Walteru Buttlerovi. Valdštejnové získali Doksy zase v roce 1680 a až do roku 1945 byli jejich držiteli.

Obrázek 5: Město Doksy

MĚSTO DUBÁ

Město Dubá leží v oblasti Dubské pahorkatiny nazývané též Dubské Švýcarsko přibližně 10 km na JZ od Máchova jezera na hranici CHKO Kokořínsko – Máchův kraj. Na všechny světové strany vede z Dubé spousta turisticky značených cest a cyklostezek. Městečko je obklopeno nádhernou přírodou a v jeho okolí je mnoho turisticky zajímavých míst. Jedním z nich je 7 km vzdálený vrch Nedvězí, odkud je možno za jasného počasí shlédnout jednu třetinu Česka. Dalším vyhlídkovým místem je zbytek strážního hradu Čap nad obcí Pavličky. Zvětráváním pískovců vznikají v okolí skalní města, např. u Pustého zámku, ke kterému vede turistická značka z Nedvězí, obec Dražejov a vlastně všude, kam zvědavý turista vstoupí, najde často bizarní skalní útvary.

Poprvé byla písemně zmíněna v roce 1253 v listině krále Václava I. V minulém století však bylo objeveno slovanské pohřebiště, které dokazuje osídlení Dubé již v 11. století. Z Dubé pocházel známý šlechtický rod Berků z Dubé, který ve středověku ovládal rozsáhlé území severních Čech. Jeho hrad, který stával při silnici nad budovou kina, dnes připomínají už jen terénní nerovnosti. V 16. století se Dubá stala věnným městem manželek dubských pánů.

Později celé severovýchodní Čechy skoupil vévoda Albrecht z Valdštejna. Po Valdštejnově vraždě získal Dubou jeden z Valdštejnových vrahů – Walter Buttler. Buttlerové vedli s měšťany vleklý spor o městská práva a městské pozemky. Tento spor trval až do počátku 18. století, kdy se další buttlerovský dědic Theobald Václav snažil zbavit nepohodlných poddaných. Roku 1723 prodal Berštejnské panství hraběti Karlu Rudolfu Sweerts-Šporkovi.

Ve městě byly původně dva kostely, které však beze stopy zanikly. Zachoval se jen třetí – kostel Nalezení sv. Kříže. Z městské zástavby vyniká empírová radnice z roku 1851 a barokní fara z roku 1737. V okolních osadách se dochovala řada malebných roubených chalup. Nad severním okrajem města stojí v rozsáhlém parku barokní zámek Nový Berštejn, který je dnes využíván jako ubytovací zařízení.

Obrázek 6: Město Dubá

OBEC CHLUM

Obec Chlum leží v severních Čechách nedaleko Máchova jezera. Rozkládá se pod Maršovickým vrchem, který zvolna mizí vlivem těžby železné rudy. Pod správou Chlumu patří i nedaleké obce Drchlava a Maršovice, které mají spíše rekreační charakter. Chlum má okolo 250 obyvatel, rozlohu 15,17 km².

Slovanské místní jméno Chlum (návrší s dlouhým hřebenem) se v Čechách objevuje často a poměrně velmi záhy, dle Friedricha Bernaua již v 11. století. Podle téhož historika by se o podobném stáří dalo uvažovat i v případě této obce. Jisté je, že ves Chlum u Dubé existovala již ve druhé polovině století třináctého, první zmínka je z roku 1293. Roku 1264 založil král Přemysl Otakar II. město pod hradem Bezdězem a poukázal k němu i ves Chlum s okolními lesy. Za Přemyslova syna Václava II., který byl i jeho nástupcem na českém královském trůně, přešel Chlum do vlastnictví královského komořího Hynka z Dubé. Spolu s touto změnou došlo i k osamostatnění zdejšího kostela a ke zřízení vlastní plebanie roku 1293. Po smrti Hynkova syna, pražského vrchního purkrabí Hynka Berky z Dubé (kol r. 1348) se Chlum dostal do držení jeho manželky Anežky, která zde r. 1361 prezentuje nového plebána. Již za dva roky poté – roku 1363 – však vystupuje jako zdejší patron Hynkův syn Jindřich Berka z Dubé. S jeho jménem se tu pak setkáváme až do roku 1397. Roku 1402 došlo k dělení majetku po zemřelém Jindřichu Berkovi mezi jeho syny. Chlum se svým kostelním patronátem a několika dalšími vesnicemi tehdy připadl synu Jindřichovi, zvanému Hlaváč.

V 15. století se pak kromě Berků z Dubé objevují mezi vlastníky Chlumu také Smiřičtí. Roku 1478 prodal Jindřich ze Smiřic jestřebské panství Kryštofovi z Vartenberka a při této příležitosti je mezi zbožím výslovně zmíněn i Chlum. Tento majetek později Vartenberkové rozšířili o další državy, jež byly poté sjednoceny jakožto panství Nový Berštejn. K němu Chlum náležel až do roku 1848.

Obrázek 7: Obec Chlum

OBEC JESTŘEBÍ

Jestřebí je obec v Libereckém kraji, ležící 9 km jihovýchodně od okresního města Česká Lípa a 6 km severozápadně od města Doksy. Dnešní obec je nástupcem původního městečka Krušina, které leželo přímo na úpatí hradního kopce a dodnes se z něj dochovala jen uprostřed hřbitova stojící zvonice původního, později rovněž zaniklého kostela. Do obce Jestřebí spadají vesnice Újezd, Pavlovice a Popelov a samoty či zaniklá sídla Podolec, Nový Svět a Chvístec.

Pod jestřebským hradem vznikla farní ves Krušina, prvně jmenovaná roku 1352 a od r. 1405 označována jako městečko. Není však jasné, zda tato obec ležela SZ od hradu na břehu Novozámeckého rybníka nebo se jedná o dnešní polohu s jiným jménem. Před polovinou 15. stol. mizí z pramenů jméno Krušina a okolo r. 1480 má již obec jednoznačně stejné jméno jako hrad, tj. Jestřebí. Kdy bylo povýšeno na městečko, není známo, ale od počátku je centrem řemesel a obchodu nevelkého jestřebského zboží. Již r. 1407 se zde uvádí mlýn, v 16. stol. zde fungoval pivovar. To již bylo Jestřebí součástí rodící se domény Wartenberků s centrem na Novém Zámku v nedalekých Zahrádkách. Většina obyvatel se živila zemědělstvím, ale pro špatnou bonitu půdy to nedostačovalo a zemědělství se kombinovalo s řemesly, doloženými od 16. stol. Řemeslníci se postupně sdružovali do cechů, z nichž je doložen první r. 1706, a to pro zedníky, kameníky a pokrývače. Tehdy již mělo Jestřebí statut městečka a jeho široká paleta řemeslnických cechů fungovala i pro řadu obcí v okolí. Na přelomu 18. a 19. stol. zde bylo nejméně 13 cechů, z nichž některé sdružovaly i více řemesel. Působilo zde 32 cechovních mistrů, mistr mlynářský a hostinec. Kromě rozšířeného lukařství se zde pěstoval i chmel.

Obrázek 8: Obec Jestřebí

OBEC KRAVAŘE

Obec Kravaře se nachází v okrese Česká Lípa, v Libereckém kraji, zhruba 12 km jihozápadně od České Lípy. Kravaře jsou od roku 1995 chráněny jako vesnická památková zóna, vesnice Janovice a Rané, které jsou administrativně součástí obce Kravaře, jsou vesnické památkové rezervace.

Písemné záznamy o Kravařích předčí datem prvního archívního dokladu téměř všechny obce českolipského okresu a sahají do 12. století. Z nejstaršího známého zápisu se dovídáme, že v létech 1175 až 1178 byla provedena směna, kterou se Kravaře dostaly z držení Chřena, syna mělnického probošta Juraty, do majetku premonstrátského řádu. Pod dohledem mateřského strahovského kláštera sloužily k obživě doksanským jeptiškám.

Obrázek 9: Obec Kravaře

OBEC LUKA

Luka jsou malá obec v jižní části v okrese Česká Lípa, kraj Liberecký. K obci patří i vesnice Týn.

Původní název vsi byl s velkou pravděpodobností Kluky a první písemná zmínka o vsi je pak z roku 1348, kdy Karel IV. potvrdil Ješkovi „de Kluck“ lány „in Cluk“ a pak ještě lány v dalších okolních vsích-ve Žďáru, v Doksech a Skalce. Ješek z Kluk byl rychtářem v Bělé pod Bezdězem a údajně vlastnil 12 lánů ve Žďáru snad již v roce 1304 za Václava II.

V Lukách byl manský statek Bezdězu a jsou známa jména některých vlastníků, například v letech 1410-1415 Jan Mucha ze Mšena, Jan z Algersdorfu a Jan z Kostelce. Roku 1454 prodal Oldřich ze Mšena dva zdejší statky Hippolytovi z Voděrad. Posledním známým drobným vlastníkem byl roku 1488 Zikmund z Liběchova. O složitosti majetkových poměrů vypovídá i to, že roku 1410 spravoval Jan Mucha též statek patřící arcibiskupství. Část vsi navíc patřila Bezdězkému kostelu a ta se dostala počátkem 15. století do majetku augustiniánského kláštera v Praze a od roku 1698 byla součástí dokského panství. Zbývající část vsi patřila Doksům již od roku 1553.

Obrázek 10: Obec Luka

MĚSTO MŠENO

Město Mšeno leží 15 km severovýchodně od Mělníka, na okraji malebné oblasti Kokořínska.

První zmínka o městě pochází z roku 1306, okolí obce však bylo podle archeologických nálezů osídleno již od doby kamenné. V 16. století došlo v obci k rozvoji řemesel a trhů. Až do roku 1786 mělo Mšeno právo hrdelní, bývalé popraviště se nachází na vršku Šibenec, 2 km jižně od Mšena. V době třicetileté války Mšeno silně utrpělo drancováním Švédů a Sasů, navíc městečko sužovaly časté požáry, největší v roce 1867 zničil 54 domů i s radnicí, kostelem a farou.

Na místě původního kostela byl v roce 1878 vybudován kostel sv. Martina s vysokou novogotickou věží. Novogotická radnice pochází z roku 1867, před ní se nachází barokní mariánské sousoší z 18. století. Husitský kostelík sv. Jana byl postaven v letech 1398-1415, za Josefa II. byl však změněn na sýpku.

Obrázek 11: Město Mšeno

OBEC OKNA

Obec Okna leží západně od vrchu Bezděz, asi 4 km jižně od Doks.

Již v nejstarší době patřila tato zemědělská obec ke královskému korunnímu panství Bezděz a spadala do obvodu Doksy, který založil Otakar II. Písemné zmínky z poloviny 14. století hovoří o obci jako o lidnaté farní vsi.

Roku 1583 získala město Bělou pod Bezdězem i s okolními vesnicemi (včetně obce Okna) dcera Jana Buriana z Janovic - Anna. Ta se později provdala za Berku z Dubé. Jméno a znak jeho nástupce Aleše Berky z Dubé a jeho manželky Alžběty jsou dodnes vyobrazeny na zvonu v kostele v Oknech. Poté vlastnil panství až do roku 1634 Albrecht z Valdštejna a po roce 1678 znovu rodina Valdštejnů, majitelé panství Mnichovo Hradiště. V roce 1960 se obec Okna sloučila s nedalekou Oborou a v roce 1989 byly obě obce přiděleny pod město Doksy. V roce 1991 se obec znovu osamostatnila.

Obec Okna má dnes převážně rekreační charakter, jsou zde k vidění některá zachovalá roubená stavení. Obec se nachází v turisticky velmi atraktivní krajině nedaleko Máchova jezera.

Obrázek 12: Obec Okna

OBEC PLUŽNÁ

Obec Plužná se nachází asi 11 km severozápadně od Mladé Boleslavi.

První zmínka o obci pochází z roku 1337, předpokládá se však starší založení, čemuž nasvědčuje půdorys historické části vsi. Od 14. století patřila k bezdězskému panství, k jeho bělské části. Poloha obce se nachází v blízkosti hlubokých lesů, prochází ji modře značená turistická cesta a cyklotrasy 0060 a 8152. Pro využití volného času slouží sportovní hřiště, na kterém obec pořádá kulturní akce. Jednou z již tradičních akcí je: „Pluženská noc“.

Obrázek 13: Obec Plužná

OBEC SKALKA U DOKS

Skalka u Doks je obec v jižní části okresu Česká Lípa, asi 4 km jihozápadně od Máchova jezera, v nadmořské výšce 335 metrů. Žije zde 160 obyvatel.

Skalka, původně Kalek, byla jako panství Bezdězu založena asi ve 13. století a roku 1316 bratři z Lugvic sloužili na Bezdězu jedním oděncem. Zmiňuje se o ní roku 1348 i Karel IV. v listině pro Ješka Kluka. Roku 1402 již patří Berkům a roku 1417 vdově Alžbětě z Klinštejna a po její smrti králi. Roku 1423 ji Zikmund daroval rytíři Janu Kobylkovi z Kolovrat za pomoc proti husitům, ale část stále patřila k Bezdězu. V roce 1460 je správa vsi pod Dokskou rychtou, jak vysvítá z listiny Jiřího z Poděbrad. Dvorec roku 1537 zdědil po Mikuláši Kaneckém z Kalku syn Jan, měšťan v Bělé. Dalším vlastníkem byl roku 1580 Damián z Pejclssdorfu s manželkou Bohunkou Kelblovou z Geysingu. Damián uzavřel smlouvu se sousedy Staré i Nové Skalky a předal jim polnosti za naturální dávky na sv. Havla. Podobně rozdělil lesy za plat splaný na sv. Havla a sv. Jiří; poddaní byli osvobozeni od roboty. Roku 1594 Damián koupil Housku, a když v roce 1596 zemřel, vdova prodala Skalku Barboře z Vertemberka. Ta ji připojila k Bezdězu a pak pod Doksy. Damiánovo sídlo byl snad hostinec čp. 20, který byl roce 1947 zbořen.

Obrázek 14: Obec Skalka u Doks

OBEC TACHOV

Obec Tachov leží ve výšce 333 metrů nad mořem v mírně zvlněné krajině na úpatí Tachovského kopce asi 3 km jihozápadně od Doks. Její vznik můžeme pravděpodobně položit do 14. století, neboť nejstarší zpráva pochází z roku 1392 a jmenuje Hanuše a Martina, syny Matěje z Tachova. V roce 1460 spadal Tachov pod dokské městské právo. V zemských deskách byla obec uvedena v roce 1553, a tehdy náležela k tzv. bezdězskému zboží. Byly tu však také svobodné dvorce Kašpara Plotna z Jansfeldu na tachově a Martina z Tachova. Zastavené královské zboží odkoupil v 16. století od císaře Rudolfa II. Jan z Vartenberka a za jeho vlády doznalo panství značného rozmachu.

Po bitvě na Bílé hoře koupil konfiskovaný majetek Albrecht z Valdštejna a po jeho smrti v Chebu roku 1634 připadly Doksy a přilehlé obce irskému plukovníku Buttlerovi. V roce 1638 je získal Kryštof z Heisensteinu. Od roku 1680 až do roku 1945 bylo bezděžské panství v rukou Valdštejnů.

V roce 1784 byla v obci otevřena jednotřídní škola spolu se školní knihovnou a v roce 1793 počala výstavba barokní kaple, která byla dokončena a vysvěcena v roce 1794.

Až do počátku 20. století do obce nevedla žádná silnice. Teprve roku 1908 byla zahájena stavba silnice a dostavěla se až ve dvacátých letech 20. století. K účelům výstavby silnice byl na Tachovském kopci otevřen kamenolom.

Při sčítání obyvatel v roce 1921 bylo v Tachově 42 domů a 209 obyvatel, z toho 3 češi. V letech 1945–1946 dochází k poválečnému odsunu německého obyvatelstva a přidělování pozemkového majetku a nemovitostí českým osídlencům.

Pro malý počet žáků je v roce 1963 uzavřena místní škola a v roce 1976 byl Tachov připojen k městu Doksy. K opětovnému osamostatnění došlo v roce 1994, kdy má obec 74 obyvatel. Dochází k výstavbě vodovodu, kanalizace, nových domů a tak dochází k nárůstu obyvatel až na současných 185.

Obec se rozkládá v turisticky atraktivní krajině poblíž Máchova jezera a její okolí je ideální turistickým i cykloturistickým výletům.

Obrázek 15: Obec Tachov

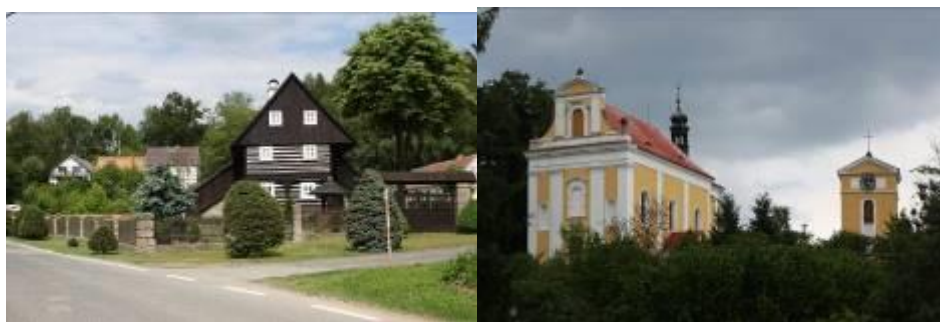

OBEC TUHAŇ

Obec Tuhaň se nachází v okrese Česká Lípa, v Libereckém kraji, zhruba 5 km západně od Dubé. Žije zde 269 obyvatel. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1352. Po druhé světové válce byli z obce deportováni původní němečtí starousedlíci a počet obyvatel rapidně klesl. V roce 1362 se poprvé objevuje zpráva o tuhaňském kostele. Ze stejného roku pochází také zmínka, že ve vsi je pražskými arcibiskupy uplatňováno prezenční právo. Roku 1375 byla Tuhaň připojena k pevnostnímu zámku Helfenburg, který získal arcibiskup Jan Očko z Vlašimi. Od roku 1423 působil na tuhaňském farním kostele jako vykonavatel patronačního práva rytíř Aleš z Malikovic. Během husitských válek Tuhaň ovládali a nakonec zničili bratři Jindřich a Jaroslav

Berkové z Dubé. Roku 1429 pak zpustošená ves přechází do majetku Jana ze Smiřic. Po Janově smrti přešel Helfenburg do vlastnictví Jindřicha z Rožmberka. Jeho bratři pak majetek roku 1457 prodali panu Zdenovi ze Šternberka, kterému byl roku 1468 zabaven králem Jiřím z Poděbrad kvůli rebelii. Ves Obrok se v dochovaných materiálech poprvé objevuje v roce 1367 jako majetek roudnického kláštera. Když vrchnostenský dvorec získal roku 1593 Jan z Vertenberka, stal se dvůr hospodářským střediskem západního výběžku dokskeho panství a ves začala sdílet své osudy s nedalekou Tuhání. Později panství přešlo do rukou Berků z Dubé, kterým bylo po porážce stavovského povstání zkonfiskováno, a novým majitelem se stal Albrecht z Valdštejna. Po něm panství držel Arnošt z Valdštejna, který nechal v Obroku roku 1827 postavit empírový lovecký zámek. Od Arnošta majetek přešel do vlastnictví Waltera Buttlera na Novém Bernštejně. Od roku 1680 pak panství znovu náleželo do majetku rodu Valdštejnů, kde zůstalo až do roku 1924. Obec Tuhanec byla založena ve 14. století. První záznam o vsi pochází z roku 1394. V roce 1402 byla v držení Václava Berky z Dubé. Ves náležela až do roku 1593 k Hrádku u Úštěku, poté se dostala pod dokske panství. Domašice na rozdíl od ostatních částí zdejšího panství po dlouhou dobu patřily pod církevní správu. Již první dochovaná zmínka o vsi z roku 1377 mluví o tom, že hrabě Jan z Warteburgu ves spolu s Obrokem prodal roudnickému Mariánskému klášteru. Obyvatelstvo se zde, stejně jako v celém regionu, živilo především zemědělstvím a chovem dobytka, byli tu však také řemeslníci. Významné bylo i lesní hospodářství. Z hospodářských plodin se tu pěstoval mimo jiné také chmel a částečně ovoce.

Obrázek 16: Obec Tuhaň

OBEC VRCHOVANY

První zpráva, která hovoří o Vrchovanech, je až ze 13. století, i když lze předpokládat původní slovanské osídlení o mnoho století dříve, jak o tom svědčí i archeologické nálezy z nedalekých obcí. První písemná zpráva o existenci osady pochází z roku 1402. Vznik obce však rozhodně nemá charakter podhradí Starého Berštejna, který se vypíná 152 metrů relativní nadmořské výšky nad obcí a to pískovcovitým suku. První písemná zmínka o hradu z roku 1437.

Hrad sám patřil mezi tak zvané mladé hrady s ohledem na dobu své výstavby, a proto také již ztrácel původní, obranný charakter těchto staveb a začal být i nepohodlným k bydlení a tak zůstává opuštěn od poloviny 16. století, kdy se Berkové nastěhovali do nově postaveného zámku v Novém Berštejně v sousedství Dubé, který postavil Adam z Berštejna.

V roce 1749 se zde již připomíná škola, která se nové budovy dočkala roku 1891. V roce 1880 tu již byl sbor hasičů. Ve 2. polovině 19. století se zde otevřel lom na stavební kámen a obec měla ke svému užitku i vlastní obecní les. V roce 1890 se budovala silnice z Doks přes Vrchovany na Dubou a stavitelem byl Martin Dittrich z Doks. V roce 1907 až 1910 se stavěl horní a roku 1920 dolní vodovod. V horní části obce je chalupa, kam údajně zajížděl básník Jiří Wolker.

Nejvíce trvale bydlících obyvatel ve Vrchovanech žilo v roce 1869, a to 308. V roce 1900 zde žilo 263 obyvatel a v roce 1950 již jen 154. Úbytek obyvatel nadále klesal, v roce 1970 zde žilo 117 obyvatel a v roce 1991 už jen 90. K 1. lednu 2007 se počet obyvatel navýšil na 110.

Obec Vrchovany byla samostatnou obcí okresu Česká Lípa od roku 1960. Od 12. 6. 1980 byla obec integrována jako místní část obce Dubá, ale od 1. 7. 1990 se obec Vrchovany územně oddělila od obce Dubá a samostatně administrativně začala působit po komunálních volbách 24. 11. 1990 volbou obecního zastupitelstva.

Obrázek 17: Obec Vrchovany

OBEC ZAHŘÁDKY

Obec Zahrádky leží zhruba 6 km jižně od České Lípy, na křižovatce silnic vedoucích z Prahy a Litoměřic. Jedná se o poklidnou obec ležící v půvabném kraji českého romantického básníka Karla Hynka Máchy. K Zahrádkám patří místní části Šváby a Borek.

První zmínka o obci je z r. 1376. V letech 1547–1550 zde byl postaven renesanční zámek později barokně upravený. Součástí zámeckého parku se stal v 19. stol. i skalní kaňon Robečského potoka zvaný Peklo, dnes národní přírodní památka (bohatý výskyt bledule jarní), Valdštejnská lipová alej (stáří 300let), která vede k uzavřené oboře Vřísek, kde jsou chovány kozy bezoárové a mufloni. Zámek v lednu 2003 vyhořel.

Dalšími zajímavostmi jsou: národní přírodní rezervace Novozámecký rybník se vzácnými druhy ptáků a s ve skále tesaným výpustním kanálem, kostel sv. Barbory z r. 1550, vousatá socha sv. Starosty z r. 1705 a Mnichovská průrva.

V obci najdete řadu lidových roubených stavení. V osadě Karba kromě roubenek i železniční viadukt 209 m dlouhý z r. 1898. Oblast Zahrádecka byla vyhlášena památkovou zónou. Obcí procházejí turistické trasy i cyklotrasy.

Obrázek 18: Obec Zahrádky

MĚSTO ZÁKUPY

Městečko s bohatou historií, významnými historickými a uměleckými památkami, kulturními tradicemi, krásnou přírodou, turistickými cíli, mnoha sportovními, ubytovacími a stravovacími zařízeními leží v lesnaté, k jihu otevřené krajině 7 km severovýchodně od Mimoně a 8 km od České Lípy v nadmořské výšce zhruba 265 – 270 m (nejvyšší bod zákupského katastru byl Kamenický vrch 466 m, nyní ovšem těžbou kamene snižený pod 440 m, na mapě uváděn jeho druhý vrchol 435 m), nejnižší – soutok Svitavy a Ploučnice pod Brennou 254 m nad mořem).

Zákupy vznikly pravděpodobně ve 13. st. v době tzv. kolonizace. V části dnešního Podzámčí již před rokem 1315 stála tzv. Česká Ves osidlovaná zřejmě Čechy z vnitrozemí a na místě dnešního zámku panské sídlo – roku 1315 se píše jeho pán jako Fridman „de Richinstat“, to znamená, že toho roku již také stála Němci postavená vesnice okolo dnešního náměstí a obě vsi měly společný kostel Panny Marie u panského sídla, zničený za husitských válek. Obě vsi se také záhy spojily v městečko, vedle jehož českého jména Zákupy (Zákupí) se užíval německý název Richinstat, později Reichenstadt a konečně Reichstadt.

Obrázek 19: Město Zákupy

OBEC ŽDÍREC

Ždírec, původně Sirtsch (slovansky Žděrec) je prastarou vesnicí, která se připomínala již v 11. století. Už v roce 1052 daroval kníže Břetislav I. zdejšího obyvatele (usedlíka) jménem Obid staroboleslavskému kostelu. Název vsi vznikl z pojmenovávání prací při jejím zakládání, tj. odstraňování lesů – žďáření. Zprvu se jednalo o manské sídlo se dvorem, o kterém je zmínka ze 13. století. V roce 1412 se v pramenech uvádí informace o Ulrichovi ze Ždírc, který patřil jako man k panství Houska. V roce 1532 prodal Petr Týn z Týna ves Václavu Hrzánovi z Harasova, který ji připojil ke svému houseckému panství. V 16. století je v historických pramenech uvedena informace, že ve vsi stála výsadní krčma a že ještě v 17. století zde byl panský hostinec. Obec s oficiálním názvem Ždírec vznikla v roce 1850 a to s osadami Bořejov a Ždírecký důl. V roce 1861 zde byla postavena kaple svatého Jana, v roce 1885 zde byl založen spolek hasičů. Škola vznikla již v 18. století v Bořejově u fary. V roce 1826 byla školní budova zvýšena o patro a škola se stala dvoutřídkou. V letech 1908-1922 byla od Doks přes Bořejov do Střezivojic zbudována silnice a v roce 1913 byl v obci vybudován vodovod.

Do roku odsunu Němců 1945 v obci převažovalo německé obyvatelstvo. Po něm přišel pochopitelný velký pokles obyvatel, přičemž osídlování Čechy probíhalo velmi pozvolna. V roce 1950 vzniklo ve vsi Jednotné zemědělské družstvo, které se však již v roce 1953 rozpadlo. V roce 1959 byly ve vsi vydávány noviny Nový Ždírec. v roce 1972 byla pro malý počet dětí zrušena škola.

Obrázek 20: Obec Ždírec

2. Obyvatelstvo

2.1 Vývoj počtu obyvatel na území Svazku obcí Máchův kraj

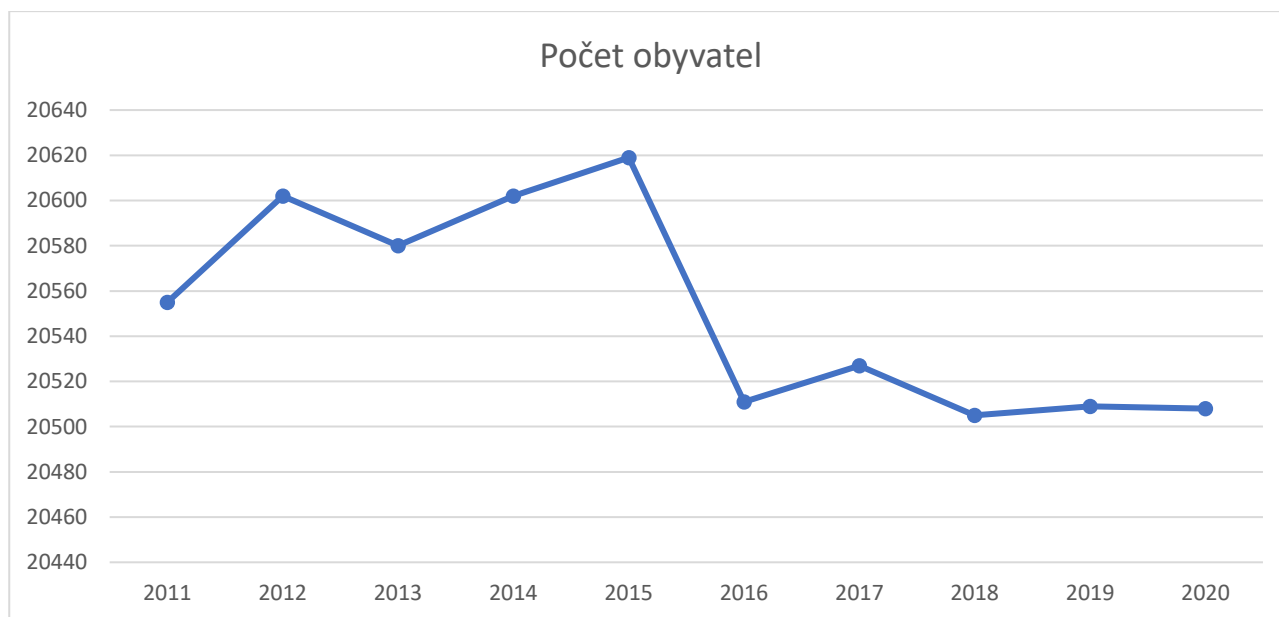
Tabulka 3: Vývoj počtu obyvatel na území svazku obcí Máchův kraj k 31.12.2020

Město/obec	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bělá pod Bezdězem	4858	4879	4862	4840	4815	4831	4822	4786	4792	4754
Bezděz	302	302	303	309	322	340	357	353	347	353
Blatce	99	98	103	107	106	110	117	111	106	110
Doksy	5172	5188	5199	5204	5190	5168	5189	5206	5186	5178
Dubá	1771	1762	1764	1743	1739	1716	1707	1723	1721	1702
Chlum	240	242	244	247	245	240	242	247	251	250
Jestřebí	832	832	834	854	842	856	847	828	821	827
Kravaře	817	812	803	797	794	797	786	780	787	789
Luka	98	96	95	97	94	99	95	86	79	90
Mšeno	1473	1434	1437	1420	1422	1412	1430	1431	1458	1447
Okna	295	298	302	301	309	300	297	307	314	314
Plužná	243	237	241	253	309	225	219	229	237	256
Skalka u Doks	169	158	159	162	166	169	165	161	160	159
Tachov	207	209	205	215	226	219	214	206	210	216
Tuhaň	275	278	271	281	281	267	269	275	279	280
Vrchovany	112	111	110	112	109	108	106	107	107	105
Zahrádky	681	695	706	723	706	707	697	689	680	710
Zákupy	2782	2840	2810	2802	2813	2817	2845	2850	2851	2845
Ždírec	129	131	132	135	131	130	123	130	123	123
Celkem	20555	20602	20580	20602	20619	20511	20527	20505	20509	20508

Zdroj: ČSÚ

Počet obyvatel Svazku obcí Máchův kraj se za sledovaných 10 let snížil o 47 osob.

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel 2010 až 2019

Tabulka 4: Počet obyvatel v jednotlivých obcích Svazku obcí Máchův kraj

<i>Obec kód</i>	<i>Obec název</i>	<i>Počet obyvatel k 31. 12. 2019 celkem</i>
535443	Bělá pod Bezdězem	4754
561398	Bezděz	353
561401	Blatce	110
561495	Doksy	5 178
561533	Dubá	1 702
561614	Chlum	250
561665	Jestřebí	827
561720	Kravaře	789
514161	Luka	90
535052	Mšeno	1 447
561886	Okna	314
565580	Plužná	256
513890	Skalka u Doks	159
553638	Tachov	216
546267	Tuhaň	280
562238	Vrchovany	105
562246	Zahrádky	710
562262	Zákupy	2 845
514195	Ždírec	123
Celkem		20508

Zdroj: ČSÚ

Obce do 200 obyvatel: Blatce, Luka, Skalka u Doks, Vrchovany, Ždírec

Obce do 500 obyvatel – Bezděz, Chlum, Okna, Plužná, Tachov, Tuhaň

Obce do 2 000 obyvatel – Dubá, Jestřebí, Mšeno, Kravaře, Zahrádky

Obce do 10 000 obyvatel – Bělá pod Bezdězem, Doksy, Zákupy

Tabulka 5: Přírůstky v obcích Svazku obcí Máchův kraj za rok 2020

<i>Město/obec</i>	<i>Přírůstek přirozený</i>	<i>Přírůstek migrační</i>	<i>Celkový přírůstek</i>
Bělá pod Bezdězem	-34	-4	-38
Bezděz	-2	8	6
Blatce	-3	7	4
Doksy	-8	0	-8
Dubá	-15	-4	-19
Chlum	1	-2	-1
Jestřebí	-1	7	6
Kravaře	4	-2	2
Luka	-1	12	11
Mšeno	-22	11	-11
Okna	2	-2	0
Plužná	0	19	19
Skalka u Doks	0	-1	-1
Tachov	2	4	6
Tuhaň	1	0	1
Vrchovany	1	-3	-2
Zahrádky	6	24	30
Zákupy	-12	6	-6
Ždírec	-4	4	0
Celkem	-85	84	-1

Zdroj: ČSÚ

2.2 Věkové složení obyvatel na území Svazku obcí Máchův kraj

Tabulka 6: Věkové složení obyvatel na území Svazku obcí Máchův kraj

	Průměr věk	Počet obyvatel	Počet obyvatel s obvyklým pobytem																			
	Celkem k 31.12. 2020	Celkem k 26.3. 2011	Věk																			
			0-2	3-5	6-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85 a >	nejšt.
Bělá p. B.	42,9	4 890	183	153	180	194	258	292	336	426	413	308	312	338	391	357	265	187	136	102	50	9
Bezděz	45,9	299	8	4	11	11	17	21	13	18	27	25	17	20	24	32	20	15	10	1	3	2
Blatce	48,5	98	2	6	4	5	6	3	1	6	6	4	4	9	10	8	13	5	3	3	-	-
Doksy	43,8	5 093	146	149	177	229	309	286	323	373	425	339	304	334	367	464	283	199	152	120	94	20
Dubá	43	1 753	71	59	71	90	129	106	96	124	140	125	99	79	134	160	96	68	50	30	17	9
Chlum	41,9	243	12	6	12	13	11	19	14	24	18	15	21	16	12	20	10	6	6	4	3	1
Jestřebí	40,6	786	22	26	36	42	36	58	47	57	72	57	48	66	60	72	38	19	16	7	2	5
Kravaře	41,7	775	29	22	15	33	66	53	50	60	51	62	62	46	64	69	38	22	14	8	8	3
Luka	39,4	91	1	3	2	5	6	9	5	3	9	7	5	3	11	12	1	4	2	3	-	-
Mšeno	43	1 544	40	40	64	78	93	81	73	118	138	90	91	97	106	130	74	55	59	52	59	6
Okna	41,2	309	13	8	13	20	16	13	19	23	24	24	14	32	28	21	13	7	7	8	6	-
Plužná	38,6	237	7	11	11	16	17	15	12	25	20	27	7	9	14	17	14	5	5	4	-	1
Skalka u Doks	43	147	6	8	5	2	7	8	16	13	11	6	11	10	14	12	6	9	1	1	1	-
Tachov	36,8	191	10	12	12	13	13	10	13	17	18	13	5	7	7	9	6	5	3	1	1	16
Tuhaň	43,9	273	12	11	8	5	22	16	18	26	18	16	8	27	28	21	12	10	10	4	-	1
Vrchovany	41,2	116	6	2	8	9	9	2	6	10	12	10	3	5	7	13	6	3	1	1	2	1
Zahrádky	40,5	636	27	28	20	33	49	43	43	48	58	49	40	33	47	45	30	13	17	5	8	-
Zákupy	41,8	2 711	89	96	118	176	157	156	169	218	244	168	166	165	194	190	122	111	61	56	51	4
Ždírec	43,7	107	2	8	2	7	7	3	7	12	10	9	4	6	10	6	4	6	3	1	-	-

Zdroj: ČSÚ

Ve Svazku obcí Máchův kraj je průměrný věk obyvatel nejvyšší v obci Blatce – 48,5 let a nejnižší v obci Tachov – 36,8 let.

Tabulka 7: Počet a pohyb obyvatel v obcích Svazku obcí Máchův kraj

<i>Obec název</i>	<i>Počet obyvatel k 31.12.2020 - celkem</i>	<i>Počet obyvatel k 31.12. - ženy</i>	<i>Živě narození celkem</i>	<i>Zemřelí celkem</i>	<i>Přistěhovalí celkem</i>	<i>Vystěhovalí celkem</i>	<i>Obyvatelé ve věku 0–14 let celkem</i>	<i>Obyvatelé ve věku 15–64 let celkem</i>	<i>Obyvatelé ve věku 65 a více let celkem</i>
Bělá p. Bezdězem	4754	2328	41	75	109	113	770	2996	998
Bezděz	353	1731	1	3	9	1	40	226	87
Blatce	110	54	0	3	10	3	15	62	33
Doksy	5178	2633	55	63	141	141	796	3195	1187
Dubá	1702	857	11	26	39	43	274	1038	390
Chlum	250	117	4	3	11	13	36	169	45
Jestřebí	827	410	11	12	16	9	143	545	139
Kravaře	789	378	14	10	20	22	151	486	152
Luka	90	48	0	1	14	2	18	57	15
Mšeno	1447	768	8	30	48	37	236	899	312
Okna	314	153	4	2	9	11	53	205	56
Plužná	256	118	1	1	25	6	49	169	38
Skalka u Doks	159	80	2	2	4	5	28	95	36
Tachov	216	100	3	1	10	6	45	144	27
Tuhaň	280	129	3	2	8	8	45	166	69
Vrchovany	105	51	1	0	1	4	14	73	18
Zahrádky	710	331	9	3	47	23	129	462	119
Zákupy	2845	1438	32	44	88	82	473	1805	567
Ždírec	123	57	0	4	8	4	20	75	28

Zdroj: ČSÚ

2.3 Vzdělanostní struktura obyvatel na území Svazku obcí Máchův kraj

Tabulka 8: Struktura obyvatel v roce 2011 podle nejvyššího dokončeného stupně vzdělání

Název	Obyvatelstvo ve věku 15 a více	Bez vzdělání	Zákl. vč. neukončeného	Střední vč. vyučení bez maturity	Úplné střední s maturitou	Nástavbové studium	Vyšší odborné vzdělání	Vysokoškolské
Bělá p. Bezdězem	4180	24	940	1729	993	99	32	226
Bezděz	265	0	63	111	56	11	1	13
Blatce	81	1	18	21	23	1	0	14
Doksy	4392	17	863	1702	1104	111	45	336
Dubá	1462	9	340	611	284	29	13	85
Chlum	200	7	39	106	25	3	0	5
Jestřebí	660	42	125	270	146	9	3	28
Kravaře	676	3	162	291	133	15	1	30
Luka	80	0	27	31	12	0	0	4
Mšeno	1322	10	265	541	284	29	19	92
Okna	255	5	50	106	52	8	0	15
Plužná	192	1	38	80	50	2	5	6
Skalka u Doks	126	0	24	52	40	4	0	3
Tachov	144	1	36	59	16	2	0	6
Tuhaň	237	0	84	102	23	4	1	6
Vrchovany	91	0	34	38	13	1	0	3
Zahrádky	528	4	107	231	112	10	2	45
Zákupy	2232	7	554	871	503	33	16	129
Ždírec	88	0	22	35	25	1	1	2
Celkem	17211	131	3791	6987	3894	372	139	1048

Zdroj: ČSÚ

Na území svazku je poměrně málo obyvatel s ukončeným vysokoškolským (6 % obyvatel) nebo vyšším odborným vzděláním (0,8 % obyvatel), většina obyvatel má střední vzdělání vč. vyučení bez maturity (40,6 % obyvatel). Poté následuje vzdělání úplné střední s maturitou (22,6 % obyvatel) a základní vzdělání včetně neukončeného (22 % obyvatel). Nástavbové studium má 2,2 % obyvatelstva a bez vzdělání je 0,8 % obyvatel.

<i>Klady</i>	<i>Zápory</i>
Nižší průměrný věk oproti průměru v ČR	- Málo obyvatel s vyšším nebo vysokoškolským vzděláním - Snižující se počet obyvatel

3. Hospodářství

3.1 Ekonomická situace

Tabulka 9: Ekonomické subjekty k 31. 12. 2020

Obec	Celkem	Z toho se zjištěnou aktivitou	v tom							
			Fyzické osoby	v tom			Právníkové osoby	v tom		
				Živnostníci	Svobodná povolání	Zemědělství podnikatelé		Obchodní spol.	Akciové spol.	Družstva
Bělá p. Bezdězem	911	448	765	720	21	15	146	65	2	3
Bezděz	97	46	83	76	1	5	14	9		0
Blatce	34	18	25	21	1	3	9	4	1	0
Doksy	1357	634	1114	1057	29	20	243	103	6	0
Dubá	443	230	361	331	5	23	82	37	3	1
Chlum	49	25	37	33	0	4	12	4	0	0
Jestřebí	171	79	146	134	3	6	25	8	0	0
Kravaře	163	71	144	136	2	6	19	8	1	1
Luka	25	14	21	17	1	3	4	0	0	0
Mšeno	389	217	311	275	8	26	78	27	2	0
Okna	86	42	72	68	1	2	14	5	0	0
Plužná	43	20	37	35	1	1	6	1	0	0
Skalka u Doks	41	20	33	3	0	2	8	4	0	0
Tachov	51	22	48	44	1	2	3	2	0	0
Tuhaň	64	28	58	45	0	9	10	4	0	0
Vrchovany	26	15	20	14	0	6	6	2	0	0
Zahrádky	171	84	146	133	4	8	25	10	0	0
Zákupy	583	262	471	447	7	13	112	66	3	1
Ždírec	34	21	32	28	1	3	2	1	0	0

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 10: Nezaměstnanost v obcích Svazku Máchův kraj k 31. 12. 2020

Název obce	Uchazeči o zaměstnání celkem	z toho		Podíl nezaměstnaných osob (%)			Volná pracovní místa
		ženy	dlouhodobě nezaměstnaní	celkem	muži	ženy	
Bělá pod Bezdězem	75	40	6	2,47	2,21	2,75	77
Bezděz	11	6	0	4,98	4,24	5,83	0
Blatce	5	3	0	8,33	6,67	10,00	0
Doksy	175	99	12	5,41	4,65	6,19	12
Dubá	54	29	2	5,13	4,58	5,72	5
Chlum	10	9	0	5,92	1,08	11,84	0
Jestřebí	15	9	0	2,73	2,11	3,38	1
Kravaře	18	15	1	3,55	1,12	6,3	1
Luka	4	4	0	8,47	6,25	11,11	2
Mšeno	28	20	2	3,1	1,85	4,26	46
Okna	9	5	0	4,29	3,77	4,81	6
Plužná	5	2	1	3,14	3,49	2,74	0
Skalka u Doks	7	4	0	7,22	6,38	8	0
Tachov	15	8	2	10,49	9,09	12,12	0
Tuhaň	24	12	4	14,37	13,19	15,79	4
Vrchovany	5	3	0	6,94	5,13	9,09	0
Zahrádky	8	5	0	1,83	1,26	2,5	0
Zákupy	47	25	4	2,59	2,36	2,83	120
Ždírec	4	3	0	5,63	2,56	9,38	0
Celkem	519	301	34	5,61	4,32	7,09	274

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 11: Srovnání podílu nezaměstnanosti v jednotlivých obcích svazku obcí Máchův kraj 2018-2020

Obec	2018		2019		2020	
	Podíl nezaměstnanosti	Počet uchazečů	Podíl nezaměstnanosti	Počet uchazečů	Podíl nezaměstnanosti	Počet uchazečů
Bělá pod Bezdězem	2,09	65	1,73	53	2,47	75
Bezděz	6,70	15	5,31	12	4,98	11
Blatce	9,68	6	5,00	3	8,33	5
Doksy	5,03	164	4,97	162	5,41	183
Dubá	5,48	59	4,68	50	5,13	57
Chlum	10,49	17	5,42	9	5,92	10
Jestřebí	2,83	16	3,98	22	2,73	15
Kravaře	1,72	9	0,98	5	3,55	18
Luka	11,11	7	8,47	5	7,55	4
Mšeno	1,43	13	2,46	22	3,10	28
Okna	5,83	12	2,83	6	4,29	9
Plužná	2,05	3	1,95	3	3,14	5
Skalka u Doks	3,00	3	5,10	5	7,22	7
Tachov	5,71	8	6,47	9	10,49	15
Tuhaň	10,30	17	10,18	17	14,37	24
Vrchovany	6,94	5	7,04	5	6,94	5
Zahrádky	1,30	6	2,42	11	1,83	8
Zákupy	1,79	33	1,64	30	2,59	47
Ždírec	12,66	10	10,13	8	5,63	4
Celkem	5,59	468	4,78	437	5,61	519

Zdroj: ČSÚ

Podíl nezaměstnanosti se v ČR do roku 2019 celkově zmenšoval. Tento fakt se odrážel i na území obcí Svazku obcí Máchův kraj. K výraznému snížení došlo zejména v roce 2019 v téměř všech obcích svazku. V roce 2020 se podíl nezaměstnanosti znovu zvýšil, jako jeden z vlivů této skutečnosti je pandemická situace spojená s onemocněním Covid-19.

Celkově jsou významné tři zdroje zaměstnanosti místních obyvatel:

- vyjížďka za prací mimo region
- živnosti a drobné služby
- zemědělství

Obyvatelé svazku obcí Máchův kraj vyjíždí za prací zejména do České Lípy a Mladé Boleslavi, kde je nejvíce pracovních míst v oblasti automobilového průmyslu. Největšími zaměstnavateli jsou Škoda Auto a.s., Adient Czech Republic s.r.o., Fehrer Bohemia s.r.o., Grammer Automotive CZ s.r.o., Festool s.r.o.

Tabulka 12: Pracovní příležitosti v obcích Svazku obcí Máchův kraj

Obec	Pracovní příležitost
Bělá pod Bezdězem	Autodoprava Josef Vrabec (autodoprava, autoservis, pneuservis) Auto Cesar Ubytování a Pohostinství Jaroslav Cankař a syn Atmos Dehtomecha Bitumat, s.r.o. Tiberina Automotive Bělá spol. s.r.o. Tom Bohemia Crystal, s.r.o. Kavalierglass, a.s. T-transportbeton s.r.o. Železářství Bělá s.r.o. VPspol - Vít Ondráček Aleš Stehlík (tesařské a pokrývačské, opravy krovu, tašek a oplechování) Interiéry + exteriéry MK Sklenářství Dohnalík Trigon MB s.r.o. Jan Vltavský (stavby) Zednické práce Frajs MIL&PAT s.r.o. Plus - Ježek František RESK Luděk Lingler Květinka Penny Market ZŠ a MŠ Čerpací stanice Česká pošta

Obec	Pracovní příležitost
Bezděz	Ubytování a Pohostinství hrad Bezděz
Blatce	Hrad Houska Ubytování a Pohostinství
Doksy	INGSTAV Doksy s.r.o. Regata Máchovo jezero Ubytování a Pohostinství FOL-Obal s.r.o. SpS Doksy s.r.o. H + H střechy s.r.o. Doksy Penny Market Lidl Stavebniny Jurčík s.r.o. Teta drogerie Autodoprava Huzil Železářství ZŠ a MŠ OPS Máchovo jezero Kultura Doksy Čerpací stanice Česká pošta Pekařství
Dubá	Ubytování a Pohostinství Potraviny Stavebniny Flégl Stavby Novák Liftrans s.r.o. MB-Elektro Vlamak s.r.o. Tesařství Šedivý ZŠ a MŠ Čerpací stanice Česká pošta
Chlum	Filtrační písky s.r.o.
Jestřebí	ZŠ a MŠ Pohostinství Čerpací stanice Potraviny 4U Design s.r.o. Česká pošta

Obec	Pracovní příležitost
Kravaře	ZŠ a MŠ Visecká rychta Česká pošta Poly-Group a.s. Potraviny Statek Kravaře, a.s. Stavebniny Kovomat
Luka	Pila – Luka Uhelné sklady – Ladislav Markvart
Mšeno	Drogerie ZŠ a MŠ Česká pošta Elektroslužby Andelt Ovoce-zelenina a květiny Pekařství Železářství, barvy – laky, zahradnické potřeby, drogerie – Václav Prchlý Čerpací stanice Autobusová doprava – Kokořínský SOK Ubytování a pohostinství Stavební společnost Guttenberg s.r.o. Zahradnictví Mšeno, Karel Zabilanský TERKO-CZ s.r.o.
Okna	ZŠ a MŠ Česká pošta Potraviny Pneuservis Elektrokola Pek
Plužná	Krby Kotle Kamna - Marek Lazar Topenářství Čapek Zemědělské družstvo Čistá Šimon - Kovo Hostinec u Zvoničky
Skalka u Doks	Autoservis RESPO - D s.r.o. Ubytování
Tachov	Roubenky Huvar Kuchyně Jan Lamper
Tuhaň	MŠ Potraviny Farma-Sixta s.r.o. Hostinec u Huberta
Vrchovany	Vinotéka a pivotéka ve skále Pohostinství

<i>Obec</i>	<i>Pracovní příležitost</i>
Zahrádky	ZŠ a MŠ Česká Pošta Pohostinství Potraviny VOKA s.r.o. Versailles s.r.o. Dobrovič glass Pekařství u Tomáše Autobazar Filek Stavatelství Háša
Zákupy	Cibulka Miroslav Autodoprava Zemědělské obchodní družstvo Lesoprakt s.r.o. BWT Praha s.r.o. Carnex s.r.o. NastřešePodstřechou s.r.o. Baracky s.r.o. Img Trading s.r.o. PEOT s.r.o. ZŠ a MŠ Pohostinství Česká pošta Elektro Fa Jirásek Josef Merino Pulec holding, a.s. Čerpací stanice Instalcentrum s.r.o. MM-servis s.r.o. LGI Czechia s.r.o.
Ždírec	Tomáš Moučka – Zemní práce KMV – Travní koberce

<i>Klady</i>	<i>Zápory</i>
Zvyšující se počet pracovních míst	- Zvýšení podílu nezaměstnanosti v roce 2020 - Málo pracovních příležitostí s vyšším počtem míst přímo ve většině samotných obcí - Řada pracovních pozic sezonního charakteru

4. Infrastruktura

4.1 Energie, spoje, vodovody a kanalizace

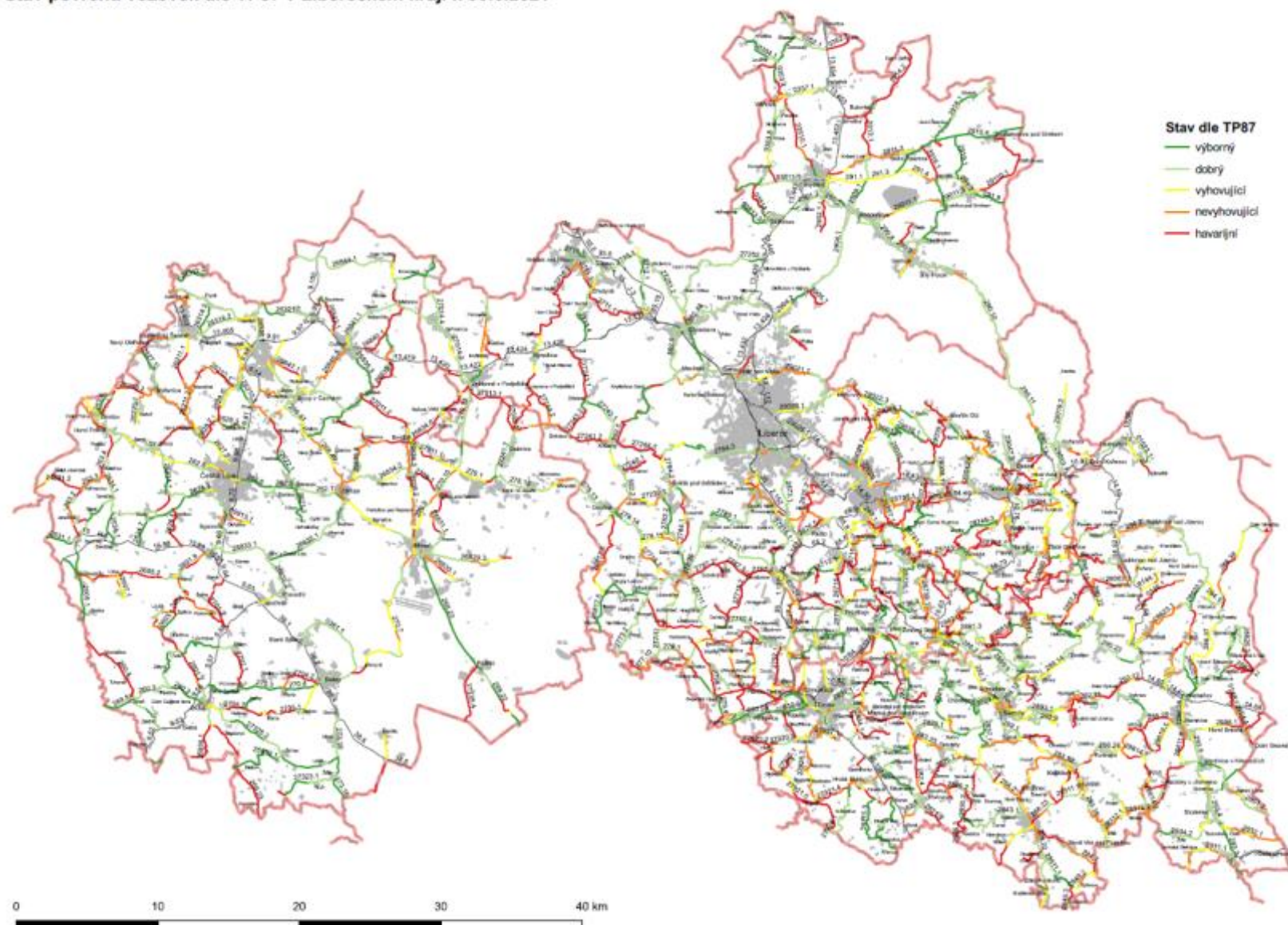
Zásobování elektřinou je prakticky bez problému, pokryty jsou všechny obce Svazku obcí Máchův kraj. Teplo se vzhledem k povaze zástavby zajišťuje většinou lokálními zdroji. Plynořikované jsou obce Bělá pod Bezdězem, Doksy, Dubá, Jestřebí, Zákupy. Na veřejný vodovod jsou připojeny všechny obce, kvalita vody celkem vyhovuje. Na kanalizaci je v současné době připojeno 11 obcí. Ve všech obcích je organizován separovaný sběr domovního odpadu.

Tabulka 13: *Infrastruktura v obcích Svazku obcí Máchův kraj*

Obec	Zásobování vodou	Kanalizace	Kanalizace dešťová	ČOV	Plynovod	Elektrická energie	Likvidace odpadu	Doprava		Spojové služby		
								Vlak	Bus	Telefon	Mobilní operátor	Internet
Bělá pod Bezdězem	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Bezděz	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Blatce	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano	Ano	Ano
Doksy	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Dubá	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano	Ano	Ano
Chlum	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	Ano	Ne	Ne	Ano	Ano	Ano
Jestřebí	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Kravaře	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Luka	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	Ano	Ne	Ne	Ano	Ano	Ano
Mšeno	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Okna	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Plužná	Ano	Ne	Ano	Ne	Ne	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano	Ano	Ano
Skalka u Doks	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	Ano	Ne	Ne	Ano	Ano	Ano
Tachov	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano	Ano	Ano
Tuhaň	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano	Ano	Ano
Vrchovany	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano	Ano	Ano
Zahrádky	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Zákupy	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Ždírec	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano	Ano	Ano

Obrázek 21: Stav povrchu vozovek dle TP87 v Libereckém kraji k 30.6.2021

Stav povrchu vozovek dle TP87 v Libereckém kraji k 30.6.2021

Stav povrchu vozovek silnic II. a III. třídy v okrese Česká Lípa

Rok	Stav dle TP87 [m]					Celkem [m]	Průměrná klasifikace
	výborný	dobrý	vyhovující	nevyhovující	havarijní		
2018	79 832	153 701	67 123	69 222	176 073	545 951	3,2
2019	79 275	173 894	57 872	68 274	166 746	546 061	3,13
2020	104 928	167 504	61 994	67 527	144 108	546 061	2,96
2021	116 511	166 219	68 329	67 029	128 002	546 090	2,86

Dopravní obslužnost

Obsluhu veřejnou autobusovou dopravou zajišťuje především ČSAD Česká Lípa, poté ARRIVA STŘEDNÍ ČECHY s.r.o., Compag CZ s.r.o., na dálkových linkách i další přepravci. Špatná dopravní obslužnost veřejnou autobusovou dopravou je v obcích svazku v sobotu, neděli a svátky. V tyto dny jsou dobře dopravně dostupné pouze obce, v nichž je železniční stanice.

Železniční trať

Liberecký kraj je pokryt hustou sítí železničních tras. Území není přímo zapojeno ve vysokorychlostní železniční síti. To se odráží i v situaci svazku obcí – územím vede železniční trať z České Lípy do Úštěku, České Lípy do Mladé Boleslavi, České Lípy do Liberce.

Integrované Verkehrssystem
Liberecký kraj

idol

Jízdní řád • Fahrplan • Rozklad Jazdy
www.idol.cz
www.zvon.de

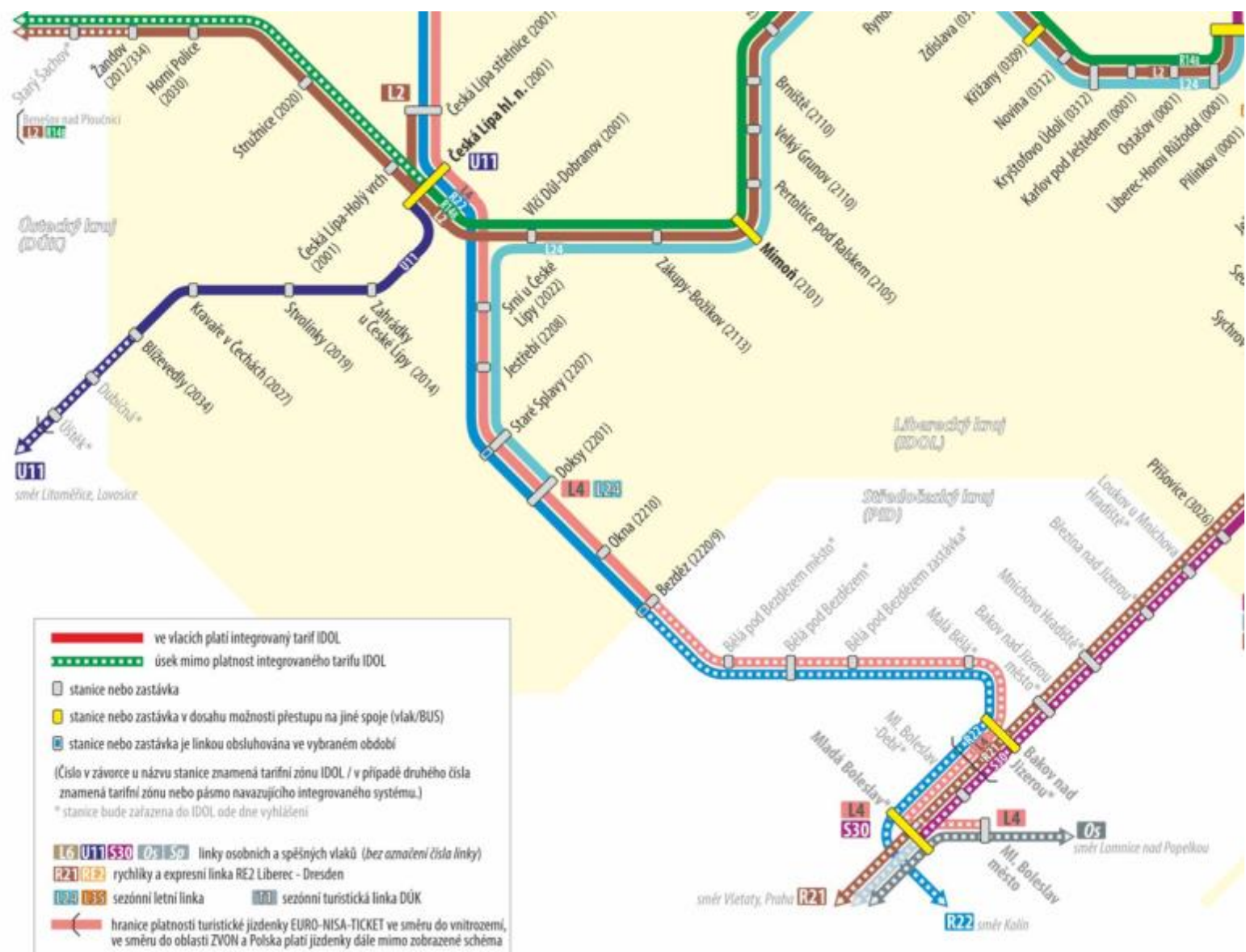
Liberecký kraj

Jstecký kraj

Středočeský kraj

Jízdní řád • Fahrplan • Rozklad Jazdy
www.portal.idos.cz

Obrázek 23: Síť železničních linek procházející Svazkem obcí Máchův kraj

<i>Klady</i>	<i>Zápory</i>
• Dobré odpadové hospodářství • Dobrá dopravní dostupnost obcí v pracovní dny • Dostupnost telefonní sítě a internetu ve většině obcí • Zlepšující se stav silnic v průběhu let	• Stále špatný stav většiny místních komunikací v obcích • Špatná dopravní dostupnost řady obcí bez železničního spojení o víkendech a ve svátky

5. Vybavenost

5.1 Bydlení

Tabulka 14: Bytový fond na území obcí Svazku obcí Máchův kraj, r. 2011

Název obce	Byty v domech celkem	z toho		Obydlené byty v domech celkem	z toho		Neobydlené byty celkem	z toho	
		rodinné domy	bytové domy		rodinné domy	bytové domy		rodinné domy	bytové domy
Bělá p. B.	2242	1455	743	1878	1151	684	364	304	59
Bezděz	172	138	34	121	90	31	51	48	3
Blatce	166	161	5	40	40	0	126	121	5
Doksy	2394	1479	857	1929	1087	794	465	392	63
Dubá	1010	711	279	671	395	259	339	316	20
Chlum	139	111	24	81	57	21	58	54	3
Jestřebí	304	237	59	243	185	52	61	52	7
Kravaře	349	287	57	268	208	55	81	79	2
Luka	52	44	8	35	27	8	17	17	0
Mšeno	820	164	635	550	402	128	270	233	36
Okna	135	100	32	110	79	28	25	21	4
Plužná	97	89	8	78	70	8	19	19	0
Skalka u Doks	64	62	2	47	46	1	17	16	1
Tachov	83	55	26	65	37	26	18	18	0
Tuhaň	194	161	32	104	73	30	90	88	2
Vrchovany	57	56	0	38	37	0	19	19	0
Zahrádky	250	177	69	220	150	66	30	27	3
Zákupy	1205	526	638	1011	442	559	194	84	79
Ždírec	64	63	0	37	36	0	27	27	0
CELKEM	10 048	6076	3508	7526	4612	2750	2271	1935	287

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 15: Domovní fond na území obcí Svazku obcí Máchův kraj v r. 2011

Název obce	Domy celkem	z toho		Obydlené domy celkem	z toho		Neobydlené domy s byty celkem
		rodinné domy	bytové domy		obydlené rodinné domy	obydlené bytové domy	
Bělá p. B.	1 396	1 298	80	1 152	1 058	78	244
Bezděž	125	118	7	88	81	7	40
Blatce	160	159	1	38	38	0	122
Doksy	1 372	1 201	136	1 078	914	136	294
Dubá	720	648	54	426	358	53	294
Chlum	113	103	7	62	53	6	51
Jestřebí	203	186	12	166	149	12	37
Kravaře	266	252	10	199	185	10	67
Luka	41	39	2	27	25	2	14
Mšeno	591	550	27	397	358	25	233
Okna	93	83	7	76	66	7	17
Plužná	76	74	2	61	59	2	15
Skalka u Doks	55	54	1	45	44	1	10
Tachov	48	44	3	33	29	3	15
Tuhaň	155	148	6	75	68	6	80
Vrchovany	50	49	0	35	34	0	15
Zahrádky	170	151	15	155	136	15	15
Zákupy	545	441	90	483	386	88	62
Ždírec	56	55	0	33	32	0	23
Celkem	6 235	5 653	460	4 629	4 073	451	1 648

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 16: Bytový fond - právní důvod užívání bytu (r. 2011)

Název obce	z toho podle právního důvodu užívání			
	ve vlastním domě	v osobním vlastnictví	nájemní	družstevní
Bělá pod Bezdězem	968	136	402	176
Bezděz	79	1	26	0
Blatce	28	0	3	0
Doksy	844	421	286	104
Dubá	296	96	94	64
Chlum	46	0	4	16
Jestřebí	138	13	26	20
Kravaře	160	1	58	14
Luka	19	0	11	0
Mšeno	315	44	107	0
Okna	54	3	11	22
Plužná	53	0	11	0
Skalka u Doks	40	0	2	1
Tachov	31	0	18	0
Tuhaň	55	1	9	23
Vrchovany	23	0	3	0
Zahrádky	122	11	21	36
Zákupy	365	32	455	30
Ždírec	27	0	0	0

Zdroj: ČSÚ – Sčítání lidu, domů a bytů

Tabulka 17: Obydlené domy podle období výstavby nebo rekonstrukce domu

Obec	Obydlené domy podle období výstavby nebo rekonstrukce domu					
	1919 a dříve	1920–1970	1971–1980	1981–1990	1991–2000	2001–2011
Bělá p. B.	217	362	205	156	83	115
Bezděz	22	24	6	15	5	13
Blatce	16	6	2	5	2	3
Doksy	138	337	253	100	127	94
Dubá	77	57	42	42	43	30
Chlum	27	17	5	6	1	3
Jestřebí	54	43	16	18	12	20
Kravaře	79	25	29	31	16	17
Luka	11	6	3	2	3	2
Mšeno	121	117	32	36	41	29
Okna	19	21	12	10	5	9
Plužná	14	21	6	4	4	12
Skalka u Doks	12	15	1	5	2	9
Tachov	8	4	2	3	5	10
Tuhaň	31	15	9	11	5	2
Vrchovany	14	4	6	3	2	3
Zahrádky	40	27	22	21	15	22
Zákupy	131	106	49	58	54	75
Ždírec	14	9	0	1	2	5

Zdroj: ČSÚ

5.2 Provozovny a služby

Tabulka 18: Vybavenost v obcích

Obec	Provozovny a služby
Bělá p. B.	Autodoprava, autoservis, hotely, restaurace, krejčovství, obchody, železářství, tesař, elektrikář, interiéry, sklenář, stavební firmy, účetnictví, květinářství, realitní služby,
Bezděz	Obchod, restaurace
Blatce	Penzion, restaurace
Doksy	Obchody, restaurace, hotely, železářství, stavebniny, účetnictví, kadeřnictví, manikúra, květinářství, tesař, krejčovství, autoservis,
Dubá	Obchody, restaurace, hotely, železářství, účetnictví, kadeřnictví, manikúra, prádelna, geodetické služby, autoservis, autodoprava, květinářství,
Chlum	Obchod, knihovna, restaurace
Jestřebí	Obchod, restaurace, apartmány, autodílna, útulek pro zvířata,
Kravaře	Obchod, restaurace, autoservis,
Luka	-
Mšeno	Obchod, restaurace, kadeřnictví, autoservis, zahradnictví,
Okna	Obchod, penzion, pneuservis, elektrokola
Plužná	Obchod, restaurace
Skalka u Doks	Penzion, autoservis
Tachov	Penzion, kamenolom
Tuhaň	Obchod, restaurace
Vrchovany	-
Zahrádky	Obchody, restaurace, autobazar, autoservis, realitní služby truhlářství, zednické práce
Zákupy	Obchod, penzion, zámečnictví,
Ždírec	Restaurace

Zdroj: vlastní šetření

Tabulka 19: Zdravotnictví, kulturní zařízení a sociální služby na území Svazku obcí Máchův kraj

Obec	Zdravotní středisko	Kulturní zařízení	Domov seniorů	DPS	LDN	Terénní soc. služby	Dětský domov
Bělá p. B.	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne	Ano	Ne
Bezděz	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	Ne
Blatce	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	Ne
Doksy	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne
Dubá	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	Ano
Chlum	Ne	Ano	Ne	Ne	Ne	Ano	Ne
Jestřebí	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Kravaře	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	Ne
Luka	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	Ne
Mšeno	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne	Ano	Ne
Okna	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	Ne
Plužná	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Skalka u Doks	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	Ne
Tachov	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	Ne
Tuhaň	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	Ne
Vrchovany	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	Ne
Zahrádky	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Zákupy	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne
Ždírec	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	Ne

Zdroj: vlastní šetření

Zdravotní středisko nebo služby praktického lékaře lze využít v 6 obcích svazku. Kulturní zařízení (Sokolovna, kulturní dům apod.) se nachází v 6 obcích. Ve třech obcích svazku je domov seniorů a domov s pečovatelskou službou je ve 4 obcích. Pro řadu obcí na území Svazku obcí Máchův kraj poskytuje terénní sociální služby město Doksy a dostupné terénní sociální služby jsou tak v 16 obcích. Dětský domov se nachází pouze v Dubé.

Tabulka 20: Sportovní a volnočasová zařízení na území Svazku obcí Máchův kraj

Obec	Tělocvična	Multifunkční hřiště	Dětské hřiště	Hřiště na kopanou	Koupaliště
Bělá p. B.	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Bezděz	Ne	Ne	Ano	Ne	Ne
Blatce	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Doksy	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Dubá	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Chlum	Ne	Ne	Ano	Ano	Ne
Jestřebí	Ano	Ne	Ano	Ano	Ne
Kravaře	Ano	Ne	Ano	Ano	Ano
Luka	Ne	Ne	Ano	Ne	Ne
Mšeno	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Okna	Ne	Ne	Ano	Ano	Ne
Plužná	Ne	Ano	Ano	Ne	Ne
Skalka u Doks	Ne	Ne	Ano	Ne	Ne
Tachov	Ne	Ne	Ano	Ne	Ne
Tuhaň	Ne	Ano	Ano	Ano	Ne
Vrchovany	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Zahrádky	Ne	Ano	Ano	Ano	Ne
Zákupy	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Ždírec	Ne	Ne	Ano	Ne	Ne

Zdroj: vlastní šetření

Krytá tělocvična se nachází v sedmi obcích svazku. Sedm obcí má k dispozici multifunkční hřiště pro sportovní vyžití občanů a návštěvníků. Téměř všechny obce (17) mají na svém území dětské hřiště a hřiště na kopanou, dětské hřiště nemají pouze Blatce a Vrchovany. Hřiště na kopanou má k dispozici 11 obcí. Koupaliště se nachází pouze v Bělé pod Bezdězem, Doksech – Máchovo jezero, Dubé, Kravařích a Zákupch.

Tabulka 21: Školy na území Svazku obcí Máchův kraj

<i>Název obce</i>	<i>MŠ</i>	<i>ZŠ</i>	<i>ZUŠ</i>
Bělá pod Bezdězem	3	1	1
Bezděz	0	0	0
Blatce	0	0	0
Doksy	3	2	1
Dubá	1	1	1
Chlum	0	0	0
Jestřebí	1	1	0
Kravaře	1	1	0
Luka	0	0	0
Mšeno	1	1	1
Okna	1	1	0
Plužná	0	0	0
Skalka u Doks	0	0	0
Tachov	0	0	0
Tuhaň	0	0	0
Vrchovany	0	0	0
Zahrádky	1	1	0
Zákupy	1	1	0
Ždírec	0	0	0

Zdroj: vlastní šetření

Mateřská a základní škola se nachází v 9 obcích Svazku obcí Máchův kraj. V největších obcích svazku Bělé pod Bezdězem a Doksech se nachází 3 mateřské školy. Základní umělecká škola se nachází ve 4 obcích. Z toho v Bělé pod Bezdězem se jedná o pobočku ZUŠ Mladá Boleslav a v Dubé o pobočku ZUŠ Doksy.

<i>Klady</i>	<i>Zápory</i>
• Dostatek zařízení pro sportovní vyžití • Alespoň malotřídní a mateřská škola v polovině obcí • Dostupnost restaurace, obchodů a služeb ve většině obcí	• Zdravotní středisko pouze ve čtyřech obcích • Nedostatek kulturních zařízení

6. Cestovní ruch

6.1 Turistická oblast

Obrázek 24: Turistické oblasti Libereckého kraje

Zdroj: [Turistické oblasti Libereckého kraje](#) | Odbor kultury, památkové péče a cestovního ru
[Liberecký kraj \(kraj-lbc.cz\)](#)

Obrázek 25: Turistická oblast Máchův kraj

Základním předpokladem pro rozvoj cestovního ruchu, rekreace a turistiky je rozmanitá krajina s kulturně historickými atraktivitami a s potřebnými službami, jako je dopravní obsluha, ubytovací a stravovací kapacity a zvláštní turistické a rekreační zařízení a služby.

Z těchto hledisek je Svazek obcí Máchův kraj přitažlivou oblastí. Turistická atraktivnost regionu spočívá hlavně v celkovém krajinném rázu a v přírodních hodnotách (celkové klima, lesy, přírodní památky a další cenné krajinné prvky) a jen částečně též v jednotlivých objektech turistické návštěvnosti. Z těchto hledisek má region podobné hodnoty, protože některé jeho obce se nacházejí na Kokořínsku, ale turisticky navštěvovanější jsou obce, které jsou větší, dopravně dostupnější a lépe vybavené infrastrukturou.

Propagace regionu se tak může opírat o potřeby relaxace a vychutnání přírody, ale i o intenzivní turistický provoz a střediska hromadné rekreace. V obcích svazku se nachází řada přírodních a kulturních památek. Turistickým cílem bývá Bezděz, Máchovo jezero, která jsou výletním místem pro občany z blízkého i vzdáleného okolí. V jednotlivých obcích však lze najít i mnoho stavebních památek, jako jsou kostely, sochy či stavby lidové architektury. Z podrobnějšího rozboru možností jednotlivých obcí je patrné, že na území Svazku obcí Máchův kraj se nachází zajímavé přírodní atraktivita, kulturně-historické památky a rozvíjejí se i místní tradice. Vzhledem k připravovaným i stávajícím cyklotrasám, turistickým trasám a naučným stezkám vzrůstají i možnosti sportovního vyžití.

Z těchto důvodů byl v roce 2018 založen spolek destinační management Máchův kraj. Destinační management Máchův kraj je zapsaný spolek, jehož cílem je spolupráce podnikatelů, obcí a dalších subjektů za účelem rozvoje udržitelného cestovního ruchu v turistickém regionu Máchův kraj. Spolek je oficiální oblastní organizací destinačního managementu s certifikací od České centrály cestovního ruchu CzechTourism. (<http://www.machuvkraj.cz/>)

Mezi hlavní činnosti patří především společný marketing turistické oblasti, tvorba a prezentace společné nabídky turistických produktů, podpora informačních center v oblasti a management destinace s důrazem na zvyšování kvality vzájemné spolupráce.

6.2 Základní a doplňková infrastruktura cestovního ruchu

Tabulka 22: Základní a doplňková infrastruktura cestovního ruchu

Obec	Restaurace		Ubytovací služby		Sezonní občerstvení	
		Počet		Počet		Počet
Bělá p. B.	Ano	9	Ano	5	Ano	2
Bezděz	Ano	3	Ano	4	Ano	2
Blatce	Ano	1	Ano	1	Ne	
Doksy	Ano	12	Ano	61	Ano	6
Dubá	Ano	4	Ano	9	Ano	1
Chlum	Ne		Ano	1	Ne	
Jestřebí	Ano	3	Ano	1	Ano	1
Kravaře	Ano	1	Ne		Ano	1
Luka	Ne		Ne		Ne	
Mšeno	Ano	7	Ano	4	Ne	
Okna	Ne		Ano	1	Ne	
Plužná	Ano	1	Ne		Ne	
Skalka u D.	Ne		Ano	1	Ne	
Tachov	Ne		Ano	1	Ne	
Tuhaň	Ano	1	Ne		Ne	
Vrchovany	Ne		Ne		Ano	1
Zahrádky	Ano	4	Ano	2	Ne	
Zákupy	Ano	2	Ano	1	Ano	1
Ždírec	Ne		Ne		Ano	1

Několik obcí ze Svazku obcí Máchův kraj má podmínky pro ubytování návštěvníků, při návštěvě většiny obcí lze ale zabezpečit nejvýše stravování.

Z hlediska doprovodné turistické infrastruktury je v oblasti poměrně dostatek značených turistických a cykloturistických tras.

6.3 Mezinárodní turistické trasy

Územím prochází **mezinárodní turistická trasa E10** – (Nordest – South) – v trase Nový Bor - Česká Lípa - Zahrádky- Jestřebí – Máchovo Jezero.

6.4 Cyklotrasy

Územím Máchova kraje vedou dvě cyklotrasy celostátní kategorie. Jedná se o **cyklotrasu č. 25** vedoucí z německých hranic přes Most, Lovosice, následně se přeruší a napojí v Dubé, odkud tato cyklotrasa pokračuje přes Tachov, Doksy Ralsko a Osečnou až do Hrádku nad Nisou. Délka trasy v Máchově kraji měří 18 kilometrů, a to právě směrem z Dubé na Ralsko.

Druhá významná **cyklotrasa č. 211** začíná v obci Ráj nedaleko Mšena. Tato cyklotrasa prochází územím svazku obcí od úplného jihu kraje až po úplný sever. Trasa vede přes Dubou, Holany, okolo České Lípy a Rumburku až k německým hranicím. Část, kterou nalezneme na území Svazku obcí Máchův kraj, čítá přibližně 18,5 kilometru.

Z delších značených cyklotras se ještě jedná o cyklotrasy 0014, 0015, 0058 a 0060. Všechny svou délkou přesahují délku 10 kilometrů na území svazku obcí.

Cyklotrasa 0014 má svůj počátek v Doksech. Cyklotrasa vede dále přes obce Obora, Okna, Bezdědice a končí v Nosálově. Cyklistu přivede do jižní části CHKO Kokořínska a k turisticky atraktivní obci Mšeno.

Obdobně je na tom **cyklotrasa 0015**, která také končí v Doksech, ale vede sem ze směru Blatce-Ždírec-Tachov. Touto cyklotrasou se může cyklista napojit na výše zmiňovanou cyklotrasu 0211, která je celostátní kategorie, popř. se může cyklista napojit na okruh okolo hradu Houska, který zprostředkovává cyklotrasa 0003.

Na severozápadě Svazku obcí Máchova kraje se nachází hodně členitá a kopcovitá **cyklotrasa 0058**, která je jakýmsi okruhem okolo kopců a pahorkatin. Jedná se například o vrcholky: Čáp, Husa, Rarášek, Mrtvý kámen, Kostelec, a Koňský vrch. Z této cyklotrasy se může cyklista v obci Lhota napojit buď na **cyklotrasu 211** anebo pokračovat po **cyklotrase 0057**, která vede přes Zátyní, Pavlíčky a Tuhán. Následně většinu své délky tato cyklotrasa kopíruje jižním směrem západní hranici CHKO Kokořínsko – Máchův kraj a po projetí obcemi Brocno a Ješovice končí v obci Želízy.

Doksy jsou významným bodem, kde se střetávají významné cyklotrasy v Máchově kraji. Stejně tak jsou optimálním výchozím bodem pro cykloturistiku po Máchově kraji. Na jihovýchodě Máchova kraje se díky **cyklotrase 0060** může cyklista dostat z centra města Bělá pod Bezdězem po okolních obcích Plužná, Březinka na velice populární turistický cíl hrad Bezděz. Na trase se nachází jedno nebezpečné místo, a to při přejezdu po křižovatce, kde vede silnice první třídy I/38.

Z obce Sedlec **na jihu CHKO** vede **cyklotrasa 0009** po polní a lesní cestě do obce Vojtěchov a zde přechází v **cyklotrasu 0012**, která se v Jestřebici mění na cyklotrasu vedoucí po silnici a vede přes

Dobřeň a Tupadly, kde musí přejet křižovatku se silnicí první třídy I/9 a následně končí v obci Želízy. V obci Dobřeň se protíná s **cyklotrasou 0011**, která po lesní cestě spojuje tuto obec s jeskyní Klemperka. Právě u jeskyně Klemperka přechází tento krátký úsek v značenou **cyklotrasu 0010** z obce Želízy až po samotnou dominantu hrad Kokořín.

Z úplného jihu Máchova kraje vede celou svou délkou podél řeky Pšovky **cyklotrasa 0142**. Podél cyklotrasy se nachází celá řada rybníků (Lhotka, Harasov, Kačírek) a jeskyně (Nedamy, Stará numa). Dominantou cyklotrasy je znovu hrad Kokořín, kam se trasa dostává z jižního směru a pokračuje dále severně do Vojtěchova. V obci Ráj nedaleko Mšena přechází tato cyklotrasa v **cyklotrasu 0143**, která vede na východ do Nosálova a následně jižně opouští Máchův kraj.

V Máchově kraji nalezneme i dvě cyklotrasy, které jsou okruhem. Jedná se o cyklotrasy č. 0001 a 0003. **Cyklotrasa 0001** měří necelých 7 kilometrů a vede obcemi Nosálov, Libovice a Vojetín. Tato cyklotrasa vede kolem Vrátenské hory a hory Kuželík. **Cyklotrasa 0003** okolo hradu Houska měří také téměř 7 kilometrů. Cyklotrasa vede podél řeky Pšovky a následně zámeckou cestou až k dominantě trasy hradu Houska.

Ve východní části Svazku obcí Máchova kraje je nejdominantnější **cyklotrasa 3045**, která je zároveň nejdelší cyklotrasa vedoucí Máchovým krajem. Do Máchova kraje vstupuje tato cyklotrasa v Bělé pod Bezdězem. Odsud vede okolo Bezdězu, mezi Máchovým jezerem a Břežňanským rybníkem přes Provodín, Srní u České Lípy až po Zákupy a severně dál z Máchova kraje. Cyklotrasa měří na území Máchova kraje bezmála 41 kilometrů a nalezneme na ní zmíněné dominanty celého kraje, které jsou turisticky hojně navštěvované. V této oblasti okolo Bezdězu a Máchova jezera nalezneme velice rozsáhlou síť cyklostezek, které nejsou oficiálně značeny a místy vedou po povrchu za sucha dobře sjízdném nebo po náročném povrchu. Cyklista zde může projet spoustu kilometrů a vyhnout se silnicím. Oblast navíc nabízí celou řadu turistických cílů jako je přírodní rezervace Hradčanské rybníky nebo Ralsko, kde se nachází i tzv. Cykloráj Ralsko. Okolo obce Ralsko se totiž nachází velké množství účelových komunikací a terén zde není náročný. Jak uvádí strategický dokument Strategie rozvoje cestovního ruchu v turistické oblasti Máchův kraj 2019–2023, v poslední době enormně narostl zájem cyklistů o tuto oblast. Pro nedostatek doplňujících aktivit k cyklistice a ubytovacích zařízení je ale cyklistika většinou jednodenní, nicméně potenciál pro rozvoj tu je velký. V roce 2018 tu dokonce v národním geoparku vznikla tematický cyklostezka s názvem „Po zaniklých obcích Ralska“, včetně průvodce a QR kódů v terénu.

Na severu území Svazku obcí Máchova kraje se nachází obec Chlum. Zde se protíná hned několik cyklotras a cyklostezek, které sice nejsou značené, ale na jejich důležitosti to neubírá. Pokud se cyklista chce plně vyhnout cyklistice po silnici, měl by se vydat na výše zmíněný výhodný výchozí

bod pro cykloturistiku – Doksy. Ten nabízí vyrazit směrem k Chlumu, kam je to z Doks 8 kilometrů a zde si užít klidnější cykloturistiku bez silnic. Mezi Chlumem a Starými splavy se totiž nachází rozsáhlá síť cyklostezek, které místy vedou po náročném povrchu, ale své návštěvníky si tato oblast určitě najde. Tyto náročnější cyklostezky ale stále splňují status cyklostezky a cyklista by tu bez větších problémů měl projet. U Chlumu nalezneme oblast pahorkatin, jedná se například o Maršovický vrch, Strážný vrch, Holý vrch a Pazourkovou věž.

6.5 Přírodní atraktivita na území svazku obcí

V obcích Svazku obcí Máchův kraj se nachází mnoho přírodních úkazů, které lákají turisty. Jedná se o Národní přírodní památky (NPP), Národní přírodní rezervace (NPR), přírodní rezervace (PR), přírodní památky (PP) či další přírodní zajímavosti. Dominantou a lákadlem této oblasti je Máchovo jezero. Jde o významnou vodní plochu, která je nejrozsáhlejší v Libereckém kraji. Mezi další významné vodní plochy v této oblasti patří Břežský rybník. Další nejvýznamnější přírodní lokality jsou vyjmenovány níže.

NPR Břehyně – Pecopala

NPR Břehyně – Pecopala se nachází nedaleko Doks a jedná se o jednu z nejvýznamnějších chráněných oblastí na Českolipsku. Nachází se zde mnoho přirozených lesních ekosystémů. Součástí NPR je Břežský rybník, který se nachází v jižní části rezervace. Okolo rybníka se nachází rákosiny, rašeliniště, mokřadní louky, bažinné olšiny a březiny.

Zdroj: Mapy.cz

Severní část rezervace s názvem Pecopala představuje lesní porosty, jakožto květnaté i kyselé bučiny a monokultury smrku ztepilého a modřínu opadavého. Nejrozsáhlejší je v této rezervaci však území vodních rostlin, rákosin, vysokých ostřic a rašelinišť. V posledních letech zde bylo nalezeno přibližně 60 ohrožených rostlin.

Zdroj: Mapy.cz

NPR Novozámecký rybník

Tato rezervace je oblast nacházející se mezi obcemi Jestřebí a Zahradky u České Lípy. Z ornitologického hlediska se toto území řadí mezi nejzajímavější místa v České republice. Pozorováno je zde přes 200 druhů ptáků, z nichž mnoho se řadí mezi ohrožené ptactvo. Co se týče rostlin, zaznamenáno je zde cca 50 vzácných a ohrožených rostlin. V roce 2013 byla v rezervaci

postavena ptačí pozorovatelná a vyhlídkové molo.

NPP Jestřebské slatiny

Národní přírodní památka Jestřebské slatiny se nachází ve sníženině mezi obcemi Jestřebí a Provodín. Ve slatinách se vyskytují endemité druhy rostlin, což jsou rostliny rostoucí pouze v této oblasti v rámci celého světa. Toto NPP je mimo to také domovem vzácných druhů zvířat, jako například jeřába popelavého.

Zdroj: AOPK ČR

Zdroj: Mapy.cz

NPP Swamp

Tato NPP se nachází v obci Doksy a součástí památky je severní a východní zátoka Máchova jezera. Mimo vodní plochy je součástí památky především rašeliniště, které je domovem pro mnoho ohrožených a vzácných druhů rostlin a živočichů. Na území bylo zaznamenáno přibližně 400 druhů řas.

NPR Velký a Malý Bezděz

NPR Velký a Malý Bezděz byla vyhlášena roku 2009. Jedná se o kopce vzniklé vulkánickou činností. V rezervaci se nachází společenstvo lipových bučin. Rezervace se nachází v Ptačí oblasti Českolipsko-Dokeské pískovce a mokřady.

Zdroj: Mapy.cz

PR Kokořínský důl

Kokořínský důl se řadí mezi nejkrásnější údolí v České republice. Rezervace se nachází v obci Blatce, nedaleko města Mělník a hradu Kokořín a je jádrem CHKO Kokořínsko-Máchův kraj. Kokořínský důl tvoří skalní pískovcové věže, skalní města a skalní jeskyně. Mezi nejvýznamnější místa této oblasti se řadí osady Vojtěchov, Hlučov a Harakoko.

PP Konvalinkový vrch

PP Konvalinkový vrch se nachází ve městě Doksy, v těsné blízkosti železniční trati mezi Jestřebím a Starými Splavy. Přírodní památka je tvořena protáhlým skalnatým hřbetem, který převyšuje své

okolí o cca 30 m. Na jeho vrcholu stával malý hrad, nyní většinu oblasti pokrývá chudší lesní porost a bohaté naleziště vzácného rojovníku bahenního na pískovcových skalách. V oblasti byl zaznamenán výskyt několika ohrožených druhů živočichů a rostlinných endemitů, jako například tučnice česká.

PR Vlhošť

Přírodní rezervace Vlhošť leží převážně v obci Blíževedly, která není součástí Svazku obcí Máchova kraje, ale zasahuje i do území města Dubá. Jedná se o oblast tvořenou svahy a vrcholem Vlhoště, jehož nadmořská výška činí 614 m, a Malým Vlhoštěm s nadmořskou výškou 440 m. Vzhled krajiny byl formován především sopečnou činností, díky které se

Zdroj: Mapy.cz

na území hojně vyskytují květnaté bučiny, borové lesy, vřesoviště a kapradě. Rezervace je domovem mnoha vzácných živočichů, jako pavouků, měkkýšů a ptactva, mezi nejzajímavější ptačí druh zde patří sokol stěhovavý.

PP Husa

Přírodní památka Husa je jedinečná oblast díky výrazně vyvinutým skalním útvarům, jako skalní okna, pseudoškarpy, mikropyramidy, kamenné hodiny a pískovcové stalagmity. Nachází se na území obce Tuhaň a je tvořena pískovcovou plošinou. Nejvyšším bodem lokality je vrchol Husa, jehož nadmořská výška dosahuje 449 m. Za zmínku stojí především rozšířené borové doubravy a bory.

PP Černý důl

Tato přírodní památka leží na území obce Blatce. Hlavní část území tvoří specifické mokřadní ekosystémy, jako lada, louky a malé tůňky, které jsou obklopeny lesy. Na mokřady je vázáno mnoho druhů rostlin a živočichů, významný je chráněný prstnatec májový a vachta trojlistá. Přírodní památka Černý důl je velmi důležitá pro silně ohrožené obojživelníky, na území se vyskytuje také plž vrkoč bažinný, který byl zařazen mezi evropsky významné druhy.

Zdroj: Mapy.cz

PP Kamenný vrch u Křenova

PP Kamenný vrch u Křenova se nachází v oblasti obce Dubá. Pro území památky je charakteristický pískovcový skalní hřbet s neobvyklými železitými a drobnými inkrustacemi, jako římsy, desky a kamenné útvary připomínající růže. Západní konec hřbetu skály je často využíván jako vyhlídkové místo na krásnou okolní krajinu, nadmořská výška vrchu činí 382 m.

PP Prameny Pšovky

Přírodní památka Prameny Pšovky je tvořena komplexem mokřadů v bezprostřední blízkosti pramenů říčky Pšovky na území obce Blatce. Je součástí přírodní rezervace Mokřady horní Liběchovky. Na území památky jsou významné zejména prameniště, ostricové louky a mokřadní olšiny, které poskytují útočiště pro početné množství vzácných druhů živočichů, jako plži a bezobratlí, zmínit je potřeba především mloka skvrnitého.

Borný

Jedná se o výrazný vrch vulkanického původu, který je považován za jednu z dominant Máchova jezera. Jádrem vrchu je tvořeno čedičovou horninou a skály na svazích vrchu jsou pískovcové. Turistická trasa zde vede na úbočí, kde je vyhlídka na Máchovo jezero.

Zdroj: Mapy.cz

Havířský vrch

Havířský vrch se nachází nedaleko pláže Borný u Máchova jezera a kousek od vrchu Borný. Nachází se zde pozůstatky z těžby železné rudy, která zde probíhala do roku 1797. Jde například o šestimetrová hlubokou šachtu či stopy povrchové dobývky.

Čihadlo

Čihadlo je místo, kde se nachází pískovcové skalní věže, které leží na břehu Máchova jezera v rovinatém terénu uprostřed borového lesa. Z temena největší skály je možné vidět hrad Bezděz, Starý Bernštejn či vrch Borný.

Mlýnský vrch

Mlýnský vrch je výrazný zalesněný hřbet nacházející se u Břežyňského rybníka u města Doksy. Tento vrch je součástí NPR Břehyně – Pecopala. Jsou zde dobývky po těžbě a spatřit zde lze tzv. chlebový kůrky, což jsou výstelky po kontaktu vulkanitu s pískovcem.

Mezi další přírodní zajímavosti a památky se řadí:

- PR Mokřady horní Liběchovky,
- PP Martinské stěny,
- Kumerské pohoří – Vysoký vrch,
- Střelniční žíla u Doks.

6.6 Kulturně – historické podmínky

V oblasti Máchova kraje je k vidění mnoho historických kulturních památek. Jedná se o hrady, zámky a zříceniny bývalých hradů. Mimoto se zde také nachází několik muzeí a expozic, technických památek či kostelů.

Hrad Bezděz

Hrad Bezděz, taktéž nazývaný jako královský hrad, nyní již jen zřícenina hradu, byl postaven ve 13. století českým králem Přemyslem Otakarem II. Nachází se v Dokeské pahorkatině na vrcholu Velký Bezděz, nad vsí Bezděz a nedaleko od Doks a Máchova jezera. Součástí zříceniny jsou dvě věže (Čertova věž a Velká věž), hradní kaple, královský palác a purkrabský palác. Bezděz se řadí mezi nejzajímavější hrady v České republice.

Zdroj: Mapy.cz

Hrad Houska

Jedná se o gotický hrad, který vznikl ve 13. století. Řadí se mezi nejlépe dochované hrady z doby Přemysla Otakara II. Součástí hradu jsou středověké nástěnné malby, které zachycují boj archanděla Michaela se zlem. Zajímavou částí Housky je také „Zelená komnata“. Tento hrad předchází pověst,

dle které byl hrad postaven na skále vedoucí až do pekla. Proto se také Houska nazývá Brána do pekel.

Zřícenina hradu Jestřebí

Jestřebí je malebná zřícenina hradu. Tato památka se řadí k nejstarším hradům na území Českolipska. Hrad pochází z konce 13. století. Dnes je zachována již jen ¼ původního hradu.

Starý Bernštejn

Starý Bernštejn je zřícenina hradu pocházející z 15. století. Hrad byl dříve nazýván i také jako Berkenstein. Nachází se na území obce Vrchovany kousek od obce Dubá. Z hradu je nyní zachována hradní věž a předhradí. Prohlídky hradu se dnes nekonají, protože je hrad v soukromém vlastnictví.

Zdroj: Mapy.cz

Zámek Doksy

Zámek leží v obci Doksy. Od roku 1958 je zámek vedený jako kulturní památka. Do roku 2019 tato památka nebyla zpřístupněná veřejnosti. Nyní se v zámku nachází turistické centrum, městská knihovna a muzeum Čtyřlístek. Prohlídkový okruh zámku je věnován Valdštejnům, kteří zámek dříve obývali.

Zámek Bělá pod Bezdězem

Barokní zámek se nachází v Bělé pod Bezdězem. Ve středověku se zde nacházel obranný hrad či tvrz. V 16. století bylo toto místo přestavěno na zámek. Od roku 1940 se v zázemí zámku nachází Muzeum Mladoboleslavska. Veřejnosti je zpřístupněna pouze část zámku s muzeem.

Muzeum Čtyřlístek

Muzeum Čtyřlístek se nachází ve městě Doksy blízko Máchova jezera. Muzeum se zaměřuje na expozici známého komiksu Čtyřlístek. Je zde zaznamenáno, jak komiks vznikl a jak se tvoří. Muzeum se zde nachází především proto, že dějištěm českého komiksu byly Doksy, Bezděz a Máchovo jezero.

Muzeum – Památník K. H. Máchy

Muzeum se nachází v obci Doksy v nejstarším dochovaném domě. Po rekonstrukci domu zde vznikla pamětní síň Karla Hynka Máchy. Nyní jsou v muzeu k dispozici dvě stálé expozice – máchovská a expozice zasvěcená dějinám rybářství a rybníkářství na Českolipsku.

Muzeum papírových masek

Muzeum papírových masek se nachází ve městě Zákupy, výroba papírenských produktů v něm přetrvává již od roku 1884. Kromě prohlídky historie výroby masopustního a karnevalového zboží, jsou dostupné i dvě expozice – „mizejícího času“ a historie vojenského letiště Hradčany u Mimoně a vzniku pěšího praporu 71.

Sušárna chmele

Sušárna chmele je významná technická památka nacházející se v obci Dubá. Sušárna byla poprvé zmíněna roku 1877. Součástí jsou dvě sušící věže, které mají kruhový tvar. Pěstování chmele v Dubé byla tradicí města, která se udržela do roku 1945.

Železniční viadukt v osadě Karba

Železniční viadukt, který se nachází v osadě Karba spadající pod obec Zahrádky, spojuje na železniční trati úseky Lovosice a Česká Lípa. Kombinovaný most podpíraný třemi kamennými pilíři, o délce 260 m a výšce 25 m, byl zprovozněn v roce 1898 za účelem převozu uhlí.

Vísecká rychta

Vísecká rychta se nachází v obci Kravaře a je pobočkou Vlastivědného muzea a galerie v České Lípě. Expozice zavede návštěvníky do dvou pater zrekonstruovaného domu na počátku 19. století včetně veškerého vybavení, které bylo potřeba k tamnímu životu, součástí prohlídky je i bývalý chlév a stodola se zemědělskými stroji z první poloviny 20. století.

Významné církevní památky: sloup Nejsvětější Trojice a farní kostel sv. Fabiána a Šebestiána v Zákupích, klášter Milosrdných sester v Zákupích, kostel narození Panny Marie Kravaře, kostel sv. Barbory Zahrádky, kostel sv. Bartoloměje v Doksech, kostel sv. Jiljí v Bezdězu, Augustiánský klášter a kostel sv. Václava Bělá pod Bezdězem, Zámecká kaple Bělá pod Bezdězem, Zvonice Mšeno, Kostelík sv. Jana Mšeno, kostel sv. Jana v Tuhani, kostel Nanebevzetí panny Marie Okna, Děkanský kostel Povýšení sv. Kříže Bělá pod Bezdězem, Evangelická modlitebna a fara v Dubé.

Technické památky: výpust' Novozámeckého rybníka s 18 m dlouhým ve skále vytesaným kanálem, sušárna chmele v Dubé.

Tabulka 23: Památky, kulturní a sportovní akce na území Svazku obcí Máchův kraj

Obec	Kulturní a historické památky	Přírodní památky	kulturní a sportovní akce
<i>Bělá pod Bezdězem</i>	Městské opevnění a Česká brána, Sloup se sochou Panny Marie, Pomník na Stráž, Radnice se šatlavou, Kostel Povýšení svatého kříže, Zámek Bělá pod Bezdězem,		Velikonoční putování, pálení čarodějnic, Noc kostelů, Dětský den, jarmarky
<i>Bezděz</i>	Stará škola, Fara, Hrad Bezděz, Kostel svatého Jiljí	Vrch Malý Bezděz	
<i>Blatce</i>	Usedlosti, Hrad Houska, Kaplička, Zvonička Vidlák,		
<i>Doksy</i>	Zámek Doksy, Kostel svatého Bartoloměje a Nanebevzetí Panny Marie, Mariánské sousoší, Špitál, Socha svatého Jana Nepomuckého, Náhrobek Antona Benewitze, Vodní mlýn	SWAMP, Břehyně-Pecopala, Vrch Borný, Lesopark lesních bytostí	Masopust, Pálení čarodějnic, Velikonoce, Dětský den, koncerty, tradiční pout', festivaly, vinobraní, dřevosochání
<i>Dubá</i>	Radnice, Sloupe se sousoším Nejsvětější Trojice, Pošta, Sušárna chmele, Českobratrská modlitebna a Fara	Vrch Nedvězí	Masopust, velikonoce, pálení čarodějnic, trhy, Pohádkový les, taneční večery, Dřevosochání, Halloween, koncerty, výstavy
<i>Chlum</i>	Usedlosti, Kostel svatého Jiří, Boží Muka, Kostel svatého Mikuláše, Náhrobek Václava Kohlera		
<i>Jestřebí</i>	Zřícenina hradu Jestřebí, Socha sv. Jana Nepomuckého, Socha sv. Antonína Paduánského, Roubené stavby, Dlážděná cesta, Kostel Nanebevzetí Panny Marie, Hřbitov se zvonicí a sloupem	Údolí Švábského potoka a pískovcové valy, Údolí Dolského potoka, Rožec	Maškarní karneval, pálení čarodějnic, dětský den, florbalový turnaj, jestřebský rockový festiválek, mikulášská nadílka, vánoční trhy
<i>Kravaře</i>	Kostel Nanebevzetí Panny Marie, Sloup se sochou Panny Marie, Fara, Usedlosti		Divadlo, velikonoce, koncerty, výstavy, Dětský den, letní kino, drakiáda, silvestrovský ohňostroj
<i>Luka</i>	Usedlosti a roubené domy		

Mšeno	Sokolovna, sousoší Panny Marie se sochami svatého Rocha a Šebestiána, Radnice, Kostel svatého Martina, Městské lázně, Skalní obydlí, Švédský val		Noc kostelů, Jízda Kokořínskem, triatlon, koncerty, pout', festivaly, karneval,
Okna	Usedlost, Kostel Nanebevzetí Panny Marie		
Plužná	Usedlosti, Zvonička		Karneval, Pálení čarodějnic, Rachtání, Velikonoce, Dětský den, sportovní akce, tradiční Pluženská noc, Zdravíčko sousede, zábavy
Skalka u Doks	Usedlosti		
Tachov	Dům čp. 38		
Tuhaň	Kostel sv. Havla, Socha sv. Floriana, socha Olivetská hora, venkovské usedlosti		Farmářské trhy
Vrchovany	Usedlosti, Hrad Starý Berštejn, Kaple Nanebevzetí Panny Marie		
Zahrádky	Zámek ze 16. století, kostel sv. Barbory z r. 1550 se zvonicí a areálem, zřícenina hradiště Frýdlant, socha svaté Barbory z r. 1705, socha svaté Starosty, socha archanděla Michaela, roubené stavby v obci, zámček Vřísek, socha sv. Jana Nepomuckého, socha sv. Starosty, sochy sv. Václava a sv. Judy Tadeáše	Novozámecký rybník, NPP Peklo, Valdštejnská lipová alej, Novozámecká průrva, Mnichovská průrva, Habrová alej	Zahrádecké slavnosti, Vaření zvěřinových gulášů, Běh lipovou alejí, Noc s hvězdami
Zákupy	Zámek Zákupy s přilehlým areálem, sloup se sochou svatého Tadeáše, sloup se sousoším Nejsvětější Trojice a sochami světců, kostel svatých Fabiána a Šebestiána, Klášter kapucínů s kostelem svatého Františka Sefarinského, Kaple svaté Anny, Kaple svatého Josefa		
Ždírec	Usedlosti, kamenná čedičová dlažba		

<i>Klady</i>	<i>Zápory</i>
• Atraktivní oblast z hlediska přírodních zajímavostí a kulturních památek • Řada značených turistických tras a cyklotras • Dobrá síť informačních center	•

7. Životní prostředí

7.1 Druhy pozemků

Tabulka 24: Druhy pozemků ve Svazku obcí Máchův kraj

Obec název	Celková výměra (ha)	Zemědělská půda (ha)	Orná půda (ha)	Zahrady (ha)	Ovocné sady (ha)	Trvalé travní porosty (ha)	Nezemědělská půda (ha)	Lesní pozemky (ha)	Vodní plochy (ha)	Zastavěné plochy a nádvoří (ha)	Ostatní plochy (ha)
<i>Bělá pod Bezdězem</i>	6321	1760	1493	75	5	187	4561	3830	24	74	633
<i>Bezděz</i>	2383	531	430	15	3	83	1852	1761	1	10	80
<i>Blatce</i>	1697	517	298	22	4	192	1180	1061	15	10	94
<i>Doksy</i>	7495	1778	1369	62	2	346	5716	4553	535	78	551
<i>Dubá</i>	6060	2868	2056	74	2	735	3193	2745	61	53	335
<i>Chlum</i>	1518	918	606	16	28	267	601	476	2	11	111
<i>Jestřebí</i>	2213	1123	706	18	79	319	1090	601	349	21	119
<i>Kravaře</i>	1575	991	513	21	10	448	584	406	15	20	143
<i>Luka</i>	456	302	256	5	0,3	41	154	110	0	5	38
<i>Mšeno</i>	2673	1490	1231	62	40	157	1184	961	23	37	162
<i>Okna</i>	567	402	379	5	0	18	165	75	34	10	46
<i>Plužná</i>	554	340	327	8	0	5	214	184	0	6	24
<i>Skalka u Doks</i>	504	297	205	9	24	60	207	175	0	5	26
<i>Tachov</i>	458	334	293	8	0	32	125	64	0	5	56
<i>Tuhaň</i>	2471	974	576	19	0	380	1496	1370	11	14	102
<i>Vrchovany</i>	469	215	142	6	0	67	254	230	0	4	21
<i>Zahrádky</i>	1 007	548	391	14	4	139	459	295	56	19	90
<i>Zákupy</i>	4078	1912	1086	56	62	707	2166	1759	108	60	239
<i>Ždírec</i>	544	273	182	6	1	84	270	236	0	5	29
Celkem v území Svazku	43043	17573	12539	501	264,3	4267	25471	20892	1234	447	2899

Zdroj:

ČSÚ

7.2 Ochrana přírody

CHKO Kokořínsko-Máchův kraj

Chráněná krajinná oblast Kokořínsko – Máchův kraj byla vyhlášena nařízením vlády ze dne 9. dubna 2014 s účinností od 1. září 2014. Skládá se ze dvou nespojitých územních celků – část Kokořínsko (274 km², původní část, tak jak byla vyhlášena v roce 1976, s rozšířením u Dolanského rybníka) a část Máchův kraj (136 km², zcela nově vymezené dosud nechráněné území Dokeska).

Posláním chráněné krajinné oblasti je uchování a obnova jejího přírodního prostředí, zejména ekosystémů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, zachování a obnova ekologických funkcí území a zachování typického charakteru krajiny za současného rozvíjení ekologicky optimálního systému využívání krajiny a jejích přírodních zdrojů.

Předmětem ochrany chráněné krajinné oblasti je unikátní krajina Dubska, Mšenska, Liběchovska, Kokořínského dolu, Jestřebka, Dokeska, Podbezdězí, Ralska, Polomených hor a nivy Ploučnice, Liběchovky a Pšovky s jedinečným geomorfologickým utvářením, jako jsou ploché pánve s četnými rybníky a rašelišti, skalní města a kaňonovitá údolí, kvádrové pískovce, neovulkanické vrchy, přirozeně meandrující tok řeky Ploučnice a údolí potoků Liběchovky a Pšovky, harmonicky utvářená krajina se zachovalými ekologickými funkcemi formovaná dlouhodobou činností člověka s významným podílem přírodě blízkých lesních, skalních, lučních, vodních a mokřadních ekosystémů a na ně vázaných vzácných a zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, s významným zastoupením dřevin rostoucích mimo les a řadou kulturních a historických památek a souborů lidové architektury, které dotváří charakteristický ráz této krajiny. Předmětem ochrany jsou také typy přírodních stanovišť a druhy, pro které byly vyhlášeny evropsky významné lokality a ptačí oblast na území chráněné krajinné oblasti.

Národní přírodní rezervace

- NPR Břehyně-Pecopala
- NPR Novozámecký rybník
- NPR Velký a Malý Bezděz

Národní přírodní památky

- NPP Peklo
- NPP Swamp
- NPP Jestřebské slatiny

Přírodní rezervace

- PR Mokřady horní Liběchovky
- PR Vlhošť
- PR Slunečný dvůr
- PR Kokořínský důl

Přírodní památky

- PP Kaňon potoka Kolné
- PP Konvalinkový vrch
- PP Provodínské kameny
- PP Bobří soutěska
- PP Husa
- PP Kamenný vrch u Křenova
- PP Krápník
- PP Prameny Pšovky
- PP Ronov

<i>Klady</i>	<i>Zápory</i>
• Území bez výrazného znečištění • Řada chráněných lokalit	• Zátěž z výfukových zplodin díky průjezdu kamionů a automobilů po silnicích I/38 a I/9

8. Řízení obcí, informovanost, spolupráce

8.1 Hospodaření obcí

Tabulka 25: Hospodaření obcí v území Svazku obcí Máchův kraj v letech 2019-2020

Obec	2020					2019				
	celkové příjmy (tis. Kč)	ukazatel dluhové služby (%)	zadluženost (tis.Kč)	celková likvidita	podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (%)	celkové příjmy (tis. Kč)	ukazatel dluhové služby (%)	zadluženost (tis.Kč)	celková likvidita	podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (%)
<i>Bělá pod Bezdězem</i>	116 363	3,81	2 978	12,4	1,92	110 436	4,19	7.366	13,47	2,72
<i>Bezděž</i>	10 818	0	0	9,43	4,33	10 609	0	0	7,92	5,16
<i>Blatce</i>	4 076	0	0	9,06	1,22	4 504	0,22	0	14,86	1,18
<i>Doksy</i>	189 761	2,42	10 899	12,06	1,93	185 310	6	15.412	9,08	2,74
<i>Dubá</i>	58 014	0	0	3,24	1,66	51 730	0	0	3,11	0,94
<i>Chlum</i>	10 642	0	0	36,79	0,23	10 293	0	0	12,34	0,67
<i>Jestřebí</i>	27 235	0	0	36,47	0,55	26 138	0	0	15,77	0,99
<i>Kravaře</i>	23 461	0,31	24	12,27	5,59	26 757	0,27	97	10,09	3,04
<i>Luka</i>	2 927	0	0	18,35	1,7	2.962	0	0	14,46	1,92
<i>Mšeno</i>	75 390	5,39	10 000	9,21	2,14	63 241	6,41	6 000	7,72	1,47
<i>Okna</i>	9 048	0,96	0	17,93	1,7	8 709	1,2	87	16,59	2,38
<i>Plužná</i>	5 274	0	0	11,83	2,32	4 383	0	0	21,34	1,28
<i>Skalka u Doks</i>	5 011	0	0	1,01	4,41	3 707	0	0	16,07	1,8
<i>Tachov</i>	7 489	0	0	32,27	0,76	7 233	0	0	29,84	0,64
<i>Tuhaň</i>	10 087	0	0	33,27	0,65	8 708	0	0	25,28	0,81
<i>Vrchovany</i>	2 416	0	0	14,85	3,09	2 313	0	0	19,51	2,29
<i>Zahrádky</i>	12 932	0	0	22,34	1,03	14 171	0	0	20,37	0,97
<i>Zákupy</i>	140 243	6,64	37 388	3,09	7,48	124 889	15,77	46 291	2,23	8,34
<i>Ždírec</i>	4 075	0	0	18,43	1,52	3 771	0	0	7,88	3,73

Zdroj: <https://monitor.statnipokladna.cz/>

Vysvětlivky:

Ukazatel dluhové služby – poměr mezi dluhovou službou (součet úroků, splátek jistin, dluhopisů a leasingu) a dluhovou základnou (součet daňových a nedaňových příjmů a přijatých dotací)

Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům – poměr zadlužení k celkovému majetku obce, za rizikovou hodnotu je považován ukazatel 25 procent a víc.

Celková likvidita - poměr, kterým je obec schopna krýt své krátkodobé závazky, porovnávají se především prostředky na bankovních účtech a hotovost s krátkodobými závazky, za rizikovou hodnotu se považuje hodnota menší než 1

8.2 Využití vlastních prostředků k rozvoji obcí

Tabulka 26: Využití vlastních prostředků obcí svazku v území k rozvoji

Obec	2020				2019			
	počet obyvatel	výdaje celkové	výdaje na investice	výdaje na investice na obyv.	počet obyvatel	výdaje celkové	výdaje na investice	výdaje na investice na obyv.
<i>Bělá pod Bezdězem</i>	4754	87 824 001	46 718 625	9827	4792	87 798 656	13 233 135	2762
<i>Bezděz</i>	353	8 737 334	998 356	2828	347	8 499 921	1 329 156	3830
<i>Blatce</i>	110	5 584 350	606 131	5510	106	4 121 268	1 380 457	13023
<i>Doksy</i>	5178	162 279 490	50 780 002	9807	5186	209 229 284	93 027 398	17938
<i>Dubá</i>	1702	53 197 033	11 775 957	6919	1721	51 416 489	14 872 922	8642
<i>Chlum</i>	250	11 273 968	3 317 169	13269	251	12 161 593	4 227 470	16843
<i>Jestřebí</i>	827	18 911 403	5 619 608	6795	821	20 203 060	5 339 801	6504
<i>Kravaře</i>	789	27 883 540	9 878 797	12521	787	21 964 251	1 393 037	1770
<i>Luka</i>	90	2 239 150	0	0	79	2 307 116	150 938	1911
<i>Mšeno</i>	1447	70 876 353	18 345 051	12678	1458	70 352 312	17 405 982	11938
<i>Okna</i>	314	12 055 678	1 691 260	5386	314	8 041 091	590 214	1880
<i>Plužná</i>	256	4 852 171	1 234 669	4823	237	3 161 269	495 303	2090
<i>Skalka u Doks</i>	159	10 748 380	6 191 056	38937	160	4 901 086	660 338	4127
<i>Tachov</i>	216	3 199 973	336 585	1558	210	11 603 839	4 926 194	23458
<i>Tuhaň</i>	280	8 910 022	281 090	1004	279	7 050 884	387 197	1388
<i>Vrchovany</i>	105	2 565 732	680 655	6482	107	2 257 347	514 085	4805
<i>Zahrádky</i>	710	11 544 321	3 504 670	4936	680	12 471 814	641 888	944
<i>Zákupy</i>	2845	114 039 574	16 855 089	5924	2851	161 329 377	78 484 880	27529
<i>Ždírec</i>	123	4 372 885	18 150	148	123	3 152 016	860 260	6994

8.3 Strategické dokumenty obcí

Tabulka 27: Strategické dokumenty obcí na území Svazku obcí Máchův kraj

Obec	Program obnovy venkova	
	Ano/Ne	Název dokumentu
Bělá pod Bezdězem	Ano	Strategický plán rozvoje Města Bělá pod Bezdězem
Bezděz	Ano	Strategický plán rozvoje obce Bezděz na období 2016 – 2021
Blatce	Ne	
Doksy	Ano	Program rozvoje města Doksy 2018 – 2024
Dubá	Ano	„Místní program obnovy venkova“ Plán rozvoje města Dubá na roky 2019 – 2023
Chlum	Ne	
Jestřebí	Ano	Program rozvoje obce Jestřebí na období let 2016 – 2022
Kravaře	Ano	Koncepční dokument regenerace obce 2016 – 2022
Luka	Ne	
Mšeno	Ano	Strategický plán 2020 – 2025, Strategický plán rozvoje sportu ve Mšeně 2018 – 2022
Okna	Ano	Program rozvoje obce Okna na období let 2016 – 2020
Plužná	Ano	Program rozvoje obce Plužná na období 2021 – 2027
Skalka u Doks	Ano	Program rozvoje obce Skalka u Doks na období 2021 – 2027
Tachov	Ano	Program rozvoje obce Tachov na období let 2019 – 2027
Tuhaň	Ne	
Vrchovany	Ne	
Zahrádky	Ano	Program rozvoje obce Zahrádky na období 2022 – 2027
Zákupy	Ano	Strategický plán rozvoje města Zákupy pro období 2018 – 2022
Ždírec	Ano	Program rozvoje obce Ždírec na období 2021 – 2027

Zdroj: vlastní šetření

Všechny tyto dokumenty jsou užitečným východiskem jak pro plánování dalšího rozvoje obcí, tak pro žádosti o finanční příspěvky např. z Programu obnovy venkova MMR, PRV nebo krajských dotačních titulů. Mezi hlavní potřeby tohoto období patří digitalizace mapových podkladů.

8.4 Územní plány obcí

Tabulka 28: Územní plány obcí na území Svazku obcí Máchův kraj

Obec	ÚPD	Rok vydání	Poznámka
<i>Bělá pod Bezdězem</i>	Ano	2016	
<i>Bezděz</i>	Ano	2018	
<i>Blatce</i>	Ano	2012	
<i>Doksy</i>	Ano	2017	
<i>Dubá</i>	Ano	2013	
<i>Chlum</i>	Ano	2014	
<i>Jestřebí</i>	Ano	2018	
<i>Kravaře</i>	Ne		
<i>Luka</i>	Ano	2014	
<i>Mšeno</i>	Ano	2014	
<i>Okna</i>	Ano	2021	
<i>Plužná</i>	Ano	2020	
<i>Skalka u Doks</i>	Ano	2021	
<i>Tachov</i>	Ano	2019	
<i>Tuhaň</i>	Ano	2020	
<i>Vrchovany</i>	Ano	2010	
<i>Zahrádky</i>	Ano	2010	Návrh ÚP
<i>Zákupy</i>	Ano	2019	
<i>Ždírec</i>	Ano	2021	

Zdroj: vlastní zpracování

8.5 Zpravodaje obcí

Tabulka 29: Zpravodaje obcí na území Svazku obcí Máchův kraj

Obec	Zpravodaj	Název
<i>Bělá pod Bezdězem</i>	Ano	Zpravodaj města Bělá pod Bezdězem
<i>Bezděž</i>	Ne	
<i>Blatce</i>	Ne	
<i>Doksy</i>	Ano	Dokský zpravodaj
<i>Dubá</i>	Ano	Městský zpravodaj Dubáček
<i>Chlum</i>	Ano	Chlumský zpravodaj
<i>Jestřebí</i>	Ano	Jestřebský zpravodaj
<i>Kravaře</i>	Ne	
<i>Luka</i>	Ne	
<i>Mšeno</i>	Ano	Mšenské noviny
<i>Okna</i>	Ano	Okenský zpravodaj
<i>Plužná</i>	Ne	
<i>Skalka u Doks</i>	Ne	
<i>Tachov</i>	Ne	
<i>Tuhaň</i>	Ne	
<i>Vrchovany</i>	Ne	
<i>Zahrádky</i>	Ano	Zahrádecké listy
<i>Zákupy</i>	Ano	Zákupský zpravodaj
<i>Ždírec</i>	Ne	

Zdroj: vlastní zpracování

8.6 Webové stránky obcí

Tabulka 30: Webové stránky obcí Svazku obcí Máchův kraj

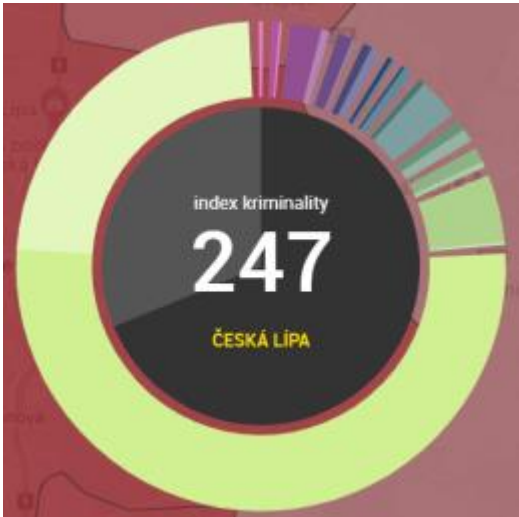
Obec	Webové stránky
<i>Bělá pod Bezdězem</i>	www.mubela.cz
<i>Bezděz</i>	www.bezdez.cz
<i>Blatce</i>	www.blatce.cz
<i>Doksy</i>	www.doksy.com
<i>Dubá</i>	www.mestoduba.cz
<i>Chlum</i>	www.ou-chlum.cz
<i>Jestřebí</i>	www.jestrebi.eu
<i>Kravaře</i>	www.kravarecl.cz
<i>Luka</i>	www.obec luka.cz
<i>Mšeno</i>	www.mestomseno.cz
<i>Okna</i>	www.obecokna.cz
<i>Plužná</i>	www.pluzna.cz
<i>Skalka u Doks</i>	www.ouskalka.cz
<i>Tachov</i>	www.obectachov.cz
<i>Tuhaň</i>	www.obec-tuhan.cz
<i>Vrchovany</i>	www.obecvrchovany.cz
<i>Zahrádky</i>	www.zahradkycl.cz
<i>Zákupy</i>	www.zakupy.cz
<i>Ždírec</i>	www.zdireckokorinsko.cz

Zdroj: internet - webové stránky jednotlivých obcí

8.7 Míra kriminality

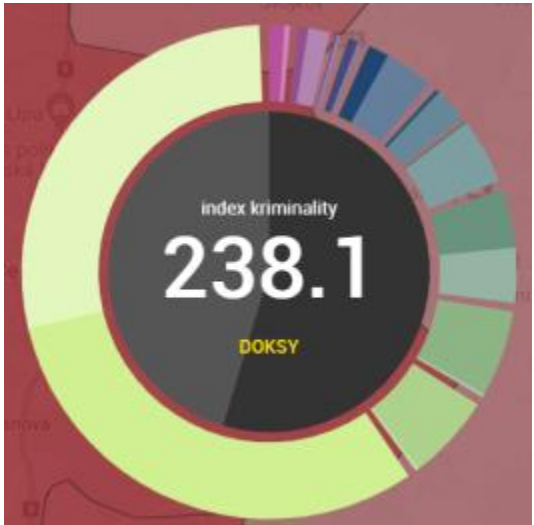
Index kriminality vyjadřuje počet trestných činů na 1000 obyvatel. Z jednotlivých druhů trestných činů vykazují nejvyšších hodnot majetkové činy. Celkovou úroveň kriminality lze obtížně kvantifikovat (data jsou publikována souhrnně za celý spádový obvod). Trestní činnosti za obvodní oddělení znázorňuje následující tabulka.

Tabulka 31: Trestné činy - OOP ČR Česká Lípa za období listopad 2019 - listopad 2020

Obec	Zjištěno TČ	Objasněno TČ	%	Trestné činy	Poměr
Česká Lípa	962	662	69	Vraždy	1
				Násilné činy	46
				Mravnostní činy	14
				Krádeže vloupáním	132
				Krádeže prosté	217
				Majetkové činy	452
				Ostatní činy	114
				Zbývající činy	137
				Hospodářské činy	199

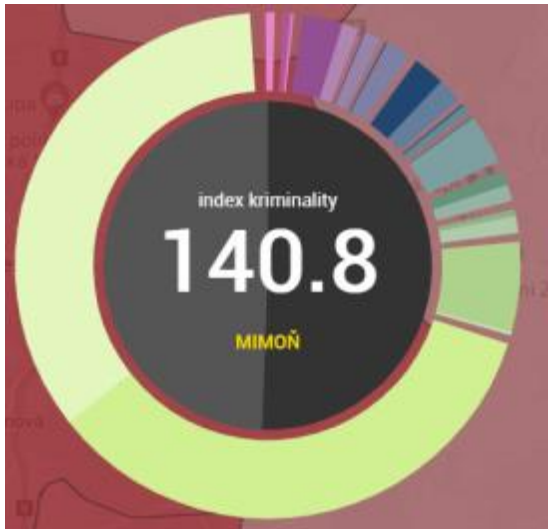
Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

Tabulka 32: Trestné činy - OOP ČR Doksy za období listopad 2019 - listopad 2020

Obec	Zjištěno TČ	Objasněno TČ	%	Trestné činy	Poměr
Doksy	258	141	55	Vraždy	0
				Násilné činy	14
				Mravnostní činy	4
				Krádeže vloupáním	38
				Krádeže prosté	88
				Majetkové činy	144
				Ostatní činy	36
				Zbývající činy	45
				Hospodářské činy	15

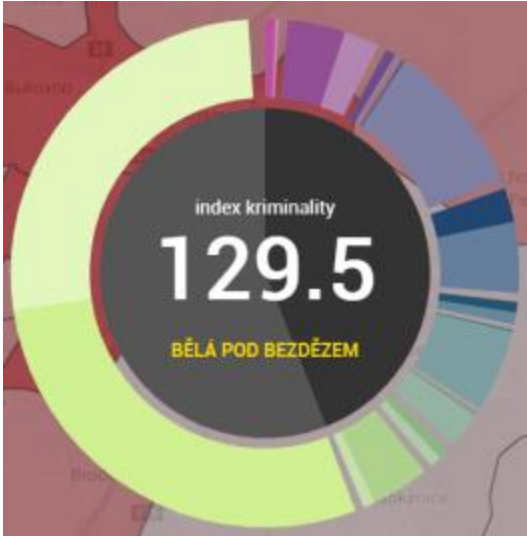
Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

Tabulka 33: Trestné činy - OOP ČR Mimoň za období listopad 2019 - listopad 2020

Obec	Zjištěno TČ	Objasněno TČ	%	Trestné činy	Poměr
Mimoň	176	89	51	Vraždy	1
				Násilné činy	24
				Mravnostní činy	2
				Krádeže vloupáním	32
				Krádeže prosté	28
				Majetkové činy	75
				Ostatní činy	28
				Zbývající činy	32
				Hospodářské činy	15

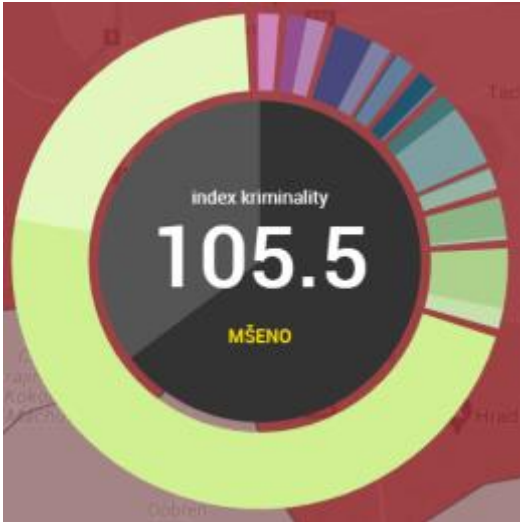
Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

Tabulka 34: Trestné činy - OOP ČR Bělá pod Bezdězem za období listopad 2019 - listopad 2020

Obec	Zjištěno TČ	Objasněno TČ	%	Trestné činy	Poměr
Bělá pod Bezdězem	125	55	44	Vraždy	0
				Násilné činy	8
				Mravnostní činy	3
				Krádeže vloupáním	36
				Krádeže prosté	26
				Majetkové činy	71
				Ostatní činy	20
				Zbývající činy	19
				Hospodářské činy	4

Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

Tabulka 35: Trestné činy - OOP ČR Mšeno za období listopad 2019 - listopad 2020

Obec	Zjištěno TČ	Objasněno TČ	%	Trestné činy	Poměr
Mšeno	71	46	65	Vraždy	0
				Násilné činy	3
				Mravnostní činy	1
				Krádeže vloupáním	14
				Krádeže prosté	17
				Majetkové činy	34
				Ostatní činy	14
				Zbývající činy	16
				Hospodářské činy	3

Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

<i>Klady</i>	<i>Zápory</i>
• Téměř nulová zadluženost obcí svazku • Kladná celková likvidita • Aktualizované webové stránky obcí • Poměrně nízká kriminalita v území	• Spíše starší územní plány obcí • Řada obcí nemá vlastní zpravodaj

A. 2 Východiska pro návrhovou část

Zachyceny jsou **základní (klíčové) podněty** pro návrhovou část.

- ❖ Silné stránky rozvoje obce (pozitiva, rozvojové faktory)
- ❖ Slabé stránky (negativa, problémy)

Tabulka 36: SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY (pozitiva, rozvojové faktory)	SLABÉ STRÁNKY (negativa, problémy)
• Nižší průměrný věk oproti průměru v ČR • Zvyšující se počet pracovních míst • Dobré odpadové hospodářství • Dobrá dopravní dostupnost obcí v pracovní dny • Dostupnost telefonní sítě a internetu ve většině obcí • Zlepšující se stav silnic v průběhu let • Dostatek zařízení pro sportovní vyžití • Alespoň málotřídní a mateřská škola v polovině obcí • Dostupnost restaurace, obchodů a služeb ve většině obcí • Atraktivní oblast z hlediska přírodních zajímavostí a kulturních památek • Řada značených turistických tras a cyklotras • Dobrá síť informačních center • Území bez výrazného znečištění • Řada chráněných lokalit • Téměř nulová zadluženost obcí svazku • Kladná celková likvidita • Aktualizované webové stránky obcí • Poměrně nízká kriminalita v území	• Málo obyvatel s vyšším nebo vysokoškolským vzděláním • Snižující se počet obyvatel • Zvýšení podílu nezaměstnanosti v posledním roce • Málo pracovních příležitostí s vyšším počtem míst přímo ve většině samotných obcí • Řada pracovních pozic sezonního charakteru • Stále špatný stav většiny místních komunikací v obcích • Špatná dopravní dostupnost řady obcí bez železničního spojení o víkendech a ve svátky • Zdravotní středisko pouze ve čtyřech obcích • Nedostatek kulturních zařízení • Zátěž z výfukových zplodin díky průjezdu kamionů a automobilů po silnicích I/38 a I/9 • Spíše starší územní plány obcí • Řada obcí nemá vlastní zpravodaj
PŘÍLEŽITOSTI (výhled do budoucna)	HROZBY (výhled do budoucna)

- Rozvoj služeb, nabídka pracovních příležitostí a bydlení a tím příliv obyvatel do venkovských oblastí
- Zvyšování podílu čištění odpadních vod budováním kanalizačních systémů a ČOV v obcích
- Využití a rozvoj informačních a komunikačních technologií ve veřejné správě
- Využití prostředků z EU na rozvoj dopravní infrastruktury
- Podpora rozvoje cykloturistiky zavedením vhodných přepravních vozů a vlaků
- Spolupráce obcí při zajištění občanské vybavenosti a její dostupnosti
- Investice obcí do ploch pro bydlení
- Zateplování domů a úspora energií
- Výsadba a revitalizace zeleně na území obcí
- Revitalizace a výsadba alejí, péče o památné stromy, solitéry
- Možnost rozvoje spolupráce mezi obcemi, svazky obcí, ale i meziregionální spolupráce
- Využívání financování sociálních služeb, kultury a sportu z fondů EU
- Meziobecní spolupráce u ambulantních a terénních služeb
- V nejbližších letech udržení vesnických škol, díky silným ročníkům
- Zlepšení nabídky mimoškolních aktivit
- Zlepšení informovanosti a propagace školy
- Zkvalitňování školské infrastruktury (vybavení tříd ad.)
- Vytváření podmínek pro mimoškolní aktivity
- Rozvoj meziobecní spolupráce v oblasti školství a vzdělávání
- Rozvoj a podpora podnikání
- Získání a využití finančních prostředků z fondů EU
- Podpora výstavby cyklostezek
- Rozvoj agroturistiky a hipostezek
- Zvýšení kvality i množství ubytovacích a stravovacích kapacit
- Využití tradičních kulturních akcí v obcích ke zvýšení návštěvnosti

- Odliv obyvatel do míst s vyšší nabídkou pracovních příležitostí
- Zvyšující se podíl obyvatel pouze se základním vzděláním
- Nedostatek finančních zdrojů na údržbu a rekonstrukci veřejných osvětlení, budování kanalizací a ČOV
- Omezené možnosti dotací na rekonstrukce a dostavbu technické infrastruktury v obcích
- Další snížení spojů veřejné dopravy do okrajových a malých obcí
- Zhoršená údržba místních komunikací vzhledem k finančním možnostem obcí
- Vysoká intenzita individuální automobilové dopravy vedoucí ke zhoršování dopravní obslužnosti a poklesu významu veřejné hromadné dopravy
- Dlouhodobě setrvávající nevyhovující technický stav silniční infrastruktury
- Nedostatek finančních zdrojů na rozvoj dopravní infrastruktury, omezování provozu
- Dlouhodobě setrvávající nevyhovující technický stav železniční infrastruktury i budov
- Krach malých prodejen a drobných provozovatelů služeb
- Zvýšení znečištění v obcích kvůli spalování uhlí a komunálního odpadu v sídlech
- Nebezpečí povodňových situací
- Další krácení finančních prostředků na kulturu, sport ze strany obcí, krajů, státu
- Pokles zájmu obyvatel o společenské dění, kulturu, sport v obcích
- Nedostatek financí pro sociální i zdravotní služby
- Migrace obyvatel a úbytky dětí během školního roku
- Uzavření malých škol
- Špatná dopravní dostupnost
- Vysoké náklady na školství a nízké částky získané z rozpočtového určení daní
- Nezájem nebo malý zájem o rozvoj CR ze strany vedení měst a obcí
- Nedostatek financí na udržování stávající turistické infrastruktury

• Řešení otázek při rozvoji CR cestou meziobecní spolupráce	• Nedostatečná nabídka aktivit pro cílové skupiny návštěvníků, např. rodiny s dětmi • Nedostatečná spolupráce mezi subjekty cestovního ruchu
---	---

B. Návrhová část

1. Strategická vize

Strategická vize je základní strategickou orientací, deklarující čeho chtějí obce realizací rozvojové strategie v daném časovém horizontu (do roku 2027) dosáhnout.

Svazek obcí Máchův kraj

- bude akčním sdružením, které bude pracovat pro rozvoj mikroregionu a jeho členských obcí a měst a bude tvořit a vyhledávat všechny nástroje, které pomohou místnímu a regionálnímu rozvoji
- pro období do roku 2027 bude využívat potenciál pro rozvoj cestovního ruchu
- podpoří stabilizaci a rozvoj občanské vybavenosti členských obcí
- bude podporovat rozvoj kulturních a sportovních aktivit v regionu
- bude spolupracovat a rozvíjet své zkušenosti v oblasti státní správy a samosprávy

2. Programové cíle

Programový cíl 1: Podpora cestovního ruchu

Programový cíl 2: Rozvinutá dopravní infrastruktura

Programový cíl 3: Zdravé životní prostředí a vybavenost obcí

Programový cíl 4: Podpora místního hospodářství

Programový cíl 5: Kvalitní veřejná správa

3. Opatření a rozvojové aktivity

Programový cíl 1: Podpora cestovního ruchu

Opatření 1.1: Budování a značení stezek

Aktivita 1.1.1: Značení cyklotras

Aktivita 1.1.2: Budování naučných stezek

Opatření 1.2: Budování a renovace doprovodné infrastruktury cestovního ruchu

Aktivita 1.2.1: Navigační a informační systémy pro účastníky cestovního ruchu

Aktivita 1.2.2: Výstavba odpočívadel a sociálního zázemí na značených turistických trasách/pro uživatele regionálních dálkových cyklotras

Aktivita 1.2.3: Budování doprovodné infrastruktury pro aktivní formy udržitelné turistiky

Opatření 1.3: Kulturně-historické a přírodní dědictví

Aktivita 1.3.1: Výstavba prvků interpretace kulturně-historického a přírodního dědictví

Aktivita 1.3.2: Revitalizace a vybavení pro činnost památek přispívající k ochraně kulturního dědictví

Programový cíl 2: Rozvinutá dopravní infrastruktura

Opatření 2.1: Dopravní infrastruktura pro pěší

Aktivita 2.1.1: Výstavba, modernizace a rekonstrukce komunikací pro pěší v trase nebo v křížení pozemní komunikace s vysokou intenzitou dopravy

Aktivita 2.1.2: Zvyšování bezpečnosti nemotorové dopravy stavebními úpravami komunikací pro pěší a instalací prvků zklidňujících dopravu v nehodových lokalitách

Opatření 2.2: Dopravní infrastruktura pro cyklisty

Aktivita 2.2.1: Zvyšování bezpečnosti nemotorové dopravy stavebními úpravami komunikací pro cyklisty a instalací prvků zklidňujících dopravu v nehodových lokalitách

Aktivita 2.2.2: Výstavba, modernizace a rekonstrukce vyhrazených komunikací pro cyklisty sloužících k dopravě do zaměstnání, škol a za službami, včetně doprovodné infrastruktury

Aktivita 2.2.3: Výstavba, modernizace a rekonstrukce vyhrazených komunikací pro cyklisty na hlavních trasách cyklistické dopravy v České republice, včetně doprovodné infrastruktury

Programový cíl 3: Zdravé životní prostředí a vybavenost obcí

Opatření 3.1: Zdravé životní prostředí

Aktivita 3.1.1: Revitalizace a modernizace stávajících veřejných prostranství

Aktivita 3.1.2: Revitalizace a úprava nevyužívaných ploch

Opatření 3.2: Vybavenost obcí

Aktivita 3.1.1: Podpora vybudování, modernizace a vybavení odborných učeben ZŠ ve vazbě na přírodní vědy, polytechnické vzdělávání, cizí jazyky, práci s digitálními technologiemi pro formální, zájmové a neformální vzdělávání a celoživotní učení

Aktivita 3.1.2: Budování zázemí pro školní družiny a školní kluby umožňující zvyšování kvality poskytovaných služeb

Programový cíl 4: Podpora místního hospodářství

Opatření 4.1: Podpora podnikatelů

Aktivita 4.1.1: Zlepšování podmínek pro podnikatele

Aktivita 4.1.2: Podpora regionálních producentů

Programový cíl 5: Kvalitní veřejná správa

Opatření 5.1: Zlepšení služeb veřejné správy

Aktivita 5.1.1: Elektronizace vybraných služeb veřejné správy

4. Rekapitulace návrhové části

Pozn.: Jedná se o akce, které Svazek obcí Máchův kraj bude realizovat v letech 2022 – 2027 (v návaznosti na finanční situaci a úspěšnosti při čerpání dotačních prostředků).

Programový cíl 1: Podpora cestovního ruchu

Opatření	Aktivita	Indikátor
Opatření 1.1: Budování a značení stezek	Aktivita 1.1.1: Značení cyklotras	<i>Počet realizovaných značení (ks)</i>
	Aktivita 1.1.2: Budování naučných stezek	<i>Počet vybudovaných stezek (ks)</i>
Opatření 1.2: Budování a renovace doprovodné infrastruktury cestovního ruchu	Aktivita 1.2.1: Navigační a informační systémy pro účastníky cestovního ruchu	<i>Počet zbudovaných navigačních systémů (ks)</i>
	Aktivita 1.2.2: Výstavba odpočívadel a sociálního zázemí na značených turistických trasách/pro uživatele regionálních dálkových cyklotras	<i>Počet vybudovaných odpočívadel a sociálního zázemí (ks)</i>
	Aktivita 1.2.3: Budování doprovodné infrastruktury pro aktivní formy udržitelné turistiky	<i>Počet vybudované doprovodné infrastruktury (ks)</i>
Opatření 1.3: Kulturně-historické a přírodní dědictví	Aktivita 1.3.1: Výstavba prvků interpretace kulturně-historického a přírodního dědictví	<i>Počet nových prvků kulturně-historického a přírodního dědictví (ks)</i>
	Aktivita 1.3.2: Revitalizace a vybavení pro činnost památek přispívající k ochraně kulturního dědictví	<i>Počet revitalizovaných památek (ks)</i>

Programový cíl 2: Rozvinutá dopravní infrastruktura

Opatření	Aktivita	Indikátor
Opatření 2.1: Dopravní infrastruktura pro pěší	Aktivita 2.1.1: Výstavba, modernizace a rekonstrukce komunikace pro pěší v trase nebo v křížení pozemní komunikace s vysokou intenzitou dopravy	<i>Počet zmodernizovaných a zrekonstruovaných komunikací pro pěší v křížení (ks)</i>
	Aktivita 2.1.2: Zvyšování bezpečnosti nemotorové dopravy stavebními úpravami komunikací pro pěší a instalací prvků zklidňujících dopravu v nehodových lokalitách	<i>Délka zrekonstruovaných tras (km)</i>
Opatření 2.2: Dopravní infrastruktura pro cyklisty	Aktivita 2.2.1: Zvyšování bezpečnosti nemotorové dopravy stavebními úpravami komunikací pro cyklisty a instalací prvků zklidňujících dopravu v nehodových lokalitách	<i>Délka zrekonstruovaných tras (km)</i>
	Aktivita 2.2.2: Výstavba, modernizace a rekonstrukce vyhrazených komunikací pro cyklisty sloužících k dopravě do zaměstnání, škol a za službami, včetně doprovodné infrastruktury	<i>Délka zrekonstruovaných tras (km)</i>
	Aktivita 2.2.3: Výstavba, modernizace a rekonstrukce vyhrazených komunikací pro cyklisty na hlavních trasách cyklistické dopravy v České republice, včetně doprovodné infrastruktury	<i>Délka vystavených, modernizovaných, zrekonstruovaných tras (km)</i>

Programový cíl 3: Zdravé životní prostředí a vybavenost obcí

Opatření	Aktivita	Indikátor
Opatření 3.1: Zdravé životní prostředí	Aktivita 3.1.1: Revitalizace a modernizace stávajících veřejných prostranství	<i>Množství revitalizovaných veřejných prostranství</i>
	Aktivita 3.1.2: Revitalizace a úprava nevyužívaných ploch	<i>Množství revitalizovaných nevyužívaných ploch</i>
Opatření 3.2: Vybavenost obcí	Aktivita 3.1.1: Podpora vybudování, modernizace a vybavení odborných učeben ZŠ ve vazbě na přírodní vědy, polytechnické vzdělávání, cizí jazyky, práci s digitálními technologiemi pro formální, zájmové a neformální vzdělávání a celoživotní učení	<i>Počet podpořených škol</i>
	Aktivita 3.1.2: Budování zázemí pro školní družiny a školní kluby umožňující zvyšování kvality poskytovaných služeb	<i>Počet podpořených družin a klubů</i>

Programový cíl 4: Podpora místního hospodářství

Opatření	Aktivita	Indikátor
Opatření 4.1: Podpora podnikatelů	Aktivita 4.1.1: Zlepšování podmínek pro podnikatele	<i>Počet podpořených podnikatelů</i>
	Aktivita 4.1.2: Podpora regionálních producentů	<i>Počet podpořených regionálních producentů</i>

Programový cíl 5: Kvalitní veřejná správa

Opatření	Aktivita	Indikátor
Opatření 5.1: Zlepšení služeb veřejné správy	Aktivita 5.1.1: Elektronizace vybraných služeb veřejné správy	<i>Počet podpořených obecních/městských úřadů</i>

Zdroje

<https://www.mestodoksy.cz/>

<https://bezdez.cz/>

<https://www.mestoduba.cz/>

<https://obecluka.cz/>

<https://www.mubela.cz/>

<https://jestrebi.eu/>

<https://www.ou-chlum.cz/>

<https://obeccista.cz/>

<http://www.vrchovany.cz/>

<https://www.obectachov.cz/>

<https://ouskalka.cz/>

<https://www.zahradkycl.cz/>

<https://obecokna.cz/>

<https://zdireckokorinsko.cz/>

<https://www.obec-tuhan.cz/>

<https://www.kravarecl.cz/>

<https://blatce.cz/>

<http://www.mestomseno.cz/>

<https://www.zakupy.cz/>

<https://www.google.com/maps/>

<https://www.czso.cz/>

<https://www.kraj-lbc.cz/>

<http://www.machuvkraj.cz/>

<https://www.somk.cz/>

https://d6scj24zvfbbo.cloudfront.net/0172790b696e3cb6500459272c9207da/2000000031-9cb039cb04/koncepcie_rozvoje_turistickeho_ruchu_pro_svazek_obci_machuv_kraj.pdf?ph=ea21c7ee79

https://d6scj24zvfbbo.cloudfront.net/0172790b696e3cb6500459272c9207da/200000033-83deb83dec/strategie_rozvoje_cyklostezek_pro_svazek_obci_machuv_kraj.pdf?ph=ea21c7ee79

Seznam Tabulek

Tabulka 1: Obce svazku obcí Máchův kraj.....	8
Tabulka 2: Základní údaje o obcích Svazku obcí Máchův kraj.....	10
Tabulka 3: Vývoj počtu obyvatel na území svazku obcí Máchův kraj k 31.12.2020.....	26
Tabulka 4: Počet obyvatel v jednotlivých obcích Svazku obcí Máchův kraj.....	27
Tabulka 5: Přírůstky v obcích Svazku obcí Máchův kraj za rok 2020.....	28
Tabulka 6: Věkové složení obyvatel na území Svazku obcí Máchův kraj.....	29
Tabulka 7: Počet a pohyb obyvatel v obcích Svazku obcí Máchův kraj.....	30
Tabulka 8: Struktura obyvatel v roce 2011 podle nejvyššího dokončeného stupně vzdělání.....	31
Tabulka 9: Ekonomické subjekty k 31. 12. 2020.....	33
Tabulka 10: Nezaměstnanost v obcích Svazku Máchův kraj k 31. 12. 2020.....	34
Tabulka 11: Srovnání podílu nezaměstnanosti v jednotlivých obcích svazku obcí Máchův kraj 2018-2020.....	35
Tabulka 12: Pracovní příležitosti v obcích Svazku obcí Máchův kraj.....	36
Tabulka 13: Infrastruktura v obcích Svazku obcí Máchův kraj.....	41
Tabulka 14: Bytový fond na území obcí Svazku obcí Máchův kraj, r. 2011.....	47
Tabulka 15: Domovní fond na území obcí Svazku obcí Máchův kraj v r. 2011.....	48
Tabulka 16: Bytový fond - právní důvod užívání bytu (r. 2011).....	49
Tabulka 17: Obydlené domy podle období výstavby nebo rekonstrukce domu.....	50
Tabulka 18: Vybavenost v obcích.....	51
Tabulka 19: Zdravotnictví, kulturní zařízení a sociální služby na území Svazku obcí Máchův kraj.....	52
Tabulka 20: Sportovní a volnočasová zařízení na území Svazku obcí Máchův kraj.....	53
Tabulka 21: Školy na území Svazku obcí Máchův kraj.....	54
Tabulka 22: Základní a doplňková infrastruktura cestovního ruchu.....	58
Tabulka 23: Památky, kulturní a sportovní akce na území Svazku obcí Máchův kraj.....	68
Tabulka 24: Druhy pozemků ve Svazku obcí Máchův kraj.....	71
Tabulka 25: Hospodaření obcí v území Svazku obcí Máchův kraj v letech 2019-2020.....	74
Tabulka 26: Využití vlastních prostředků obcí svazku v území k rozvoji.....	76
Tabulka 27: Strategické dokumenty obcí na území Svazku obcí Máchův kraj.....	77
Tabulka 28: Územní plány obcí na území Svazku obcí Máchův kraj.....	78
Tabulka 29: Zpravodaje obcí na území Svazku obcí Máchův kraj.....	79
Tabulka 30: Webové stránky obcí Svazku obcí Máchův kraj.....	80
Tabulka 31: Trestné činy - OOP ČR Česká Lípa za období listopad 2019 - listopad 2020.....	81
Tabulka 32: Trestné činy - OOP ČR Doksy za období listopad 2019 - listopad 2020.....	82

Tabulka 33: Trestné činy - OOP ČR Mimoň za období listopad 2019 - listopad 2020.....	82
Tabulka 34: Trestné činy - OOP ČR Bělá pod Bezdězem za období listopad 2019 - listopad 2020.	83
Tabulka 35: Trestné činy - OOP ČR Mšeno za období listopad 2019 - listopad 2020.....	83
Tabulka 36: SWOT analýza.....	85

Seznam Obrázků

Obrázek 1: Mapa svazku obcí Máchův kraj.....	7
Obrázek 2: Město Bělá pod Bezdězem.....	11
Obrázek 3: Obec Bezděz.....	12
Obrázek 4: Obec Blatce	12
Obrázek 5: Město Doksy.....	13
Obrázek 6: Město Dubá	14
Obrázek 7: Obec Chlum.....	15
Obrázek 8: Obec Jestřebí	16
Obrázek 9: Obec Kravaře.....	17
Obrázek 10: Obec Luka	18
Obrázek 11: Město Mšeno	18
Obrázek 12: Obec Okna.....	19
Obrázek 13: Obec Plužná.....	19
Obrázek 14: Obec Skalka u Doks	20
Obrázek 15: Obec Tachov.....	21
Obrázek 16: Obec Tuhaň	22
Obrázek 17: Obec Vrchovany.....	23
Obrázek 18: Obec Zahrádky	24
Obrázek 19: Město Zákupy.....	24
Obrázek 20: Obec Ždírec	25
Obrázek 21: Stav povrchu vozovek dle TP87 v Libereckém kraji k 30.6.2021	42
Obrázek 22: Autobusové linky na území Svazku obcí Máchův kraj.....	44
Obrázek 23: Sít' železničních linek procházející Svazkem obcí Máchův kraj.....	45
Obrázek 24: Turistické oblasti Libereckého kraje	55
Obrázek 25: Turistická oblast Máchův kraj	56

Seznam Grafů

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel 2010 až 2019	27
---	----